

- A beszéd hatalma
- Az aggodalmaskodásról
- Nemzetközi Presbiteri Konferencia
- Emlékezetes presbiterek
- Szövetségünk életéből

KRISZTUS KIRÁLYI URALMA ÉLETÜNKBEN

Alapvető kérdés, hogyan is kezdődik Krisztus királyi uralma az egyes ember életében. Attól ui., hogy Jézus Krisztus objektíve nemcsak a királyok Királya, hanem egyúttal minden egyes emberé, még nem lett szubjektíve is az mindenki életében. Igaz, Isten az Ő Szent Fiát minden ember királyává magasztalta fel, de az is igaz, hogy Jézust nem minden ember fogadta el annak és koronázta tulajdon királyává. Kérdésünk oda irányul, hogyan történik Jézus királyi voltának elismerése az egyes ember részéről. Ha Isten nem tette volna Őt királlyá objektíve, ez nem is lehetne kérdés; de mert azzá tette, a kérdés elől senki nem térhet ki.

Van azonban világszerte egy tekintélyes vallásos, egyházas és hívő réteg, melynek tagjai hitbeli beállítottságuk, bibliai tájékozottságuk vagy tájékozatlanságuk mértéke szerint összetévesztik Krisztus királyi uralmát I. Isten gondviselő szeretetével, – 2. az Ige „ex opere operato” = önmagától működő, automatikus, az Igét hallgató egyén döntését teljességgel nélkülöző hatásával, – 3. a keresztséggel, – hogy csak e három, tipikusnak mondható jelenségről szóljak röviden.

1. Tudjuk, hogy Isten gondviselő szeretetében minden ember részesül: a legelvetemültebb csakúgy, mint a legnagyobb „szent”. Isten „felhossa az ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak” (Máté 5,45). Ám Istennek gondviselő szeretete még egyetlen lelket sem helyezett öntudatos döntéssel Krisztus királyi uralma alá. Isten gondviselő kegyelmében nemcsak minden ember részesül, hanem a teremtetett mindenség: az állat és növény, a szerves és szervetlen világ is. „Mindazok tereád néznek, hogy megadjad eledelüket alkalmas időben. Adsz nekik és ők takar-

nak; megnyitod kezedet és megtelnek a te jóvoltoddal” (Zsolt 104,27-28). Isten gondviselő kegyelmének felismerése elindíthat ugyan egyeseket a kegyelem forrása, a keresztségre, de a döntő lökést nem ez adja meg. Előfordult már többekkel, hogy a gondviselő kegyelem útján járva „bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették, sem neki hálaikat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek és az ő balgatag szívuk megsötétedett” (Róma 1,21). Ennek az állapotnak halált hozó, förtelmes következményeit az apostol a következő versekben részletesen feltárja, nemzedékünk életében pedig világszerte kezünket tördelve, szomorú szívvel tapasztalhatjuk.

2. Az „ex opere operato” kifejezés ugyan római kat. eredetű, de protestáns körökben is érvényesül. Hiszen hány ref. és ev. ember elhíti önmagával és környezetével, hogy mivel több-kevesebb rendszerességgel eljár templomba, hallgatja az igehirdetést, rendben van ügye Istennel. De ha templomból kijövet megkérdezel egyet is közülük: miről szolt az Ige, – valahogy úgy felelne, mint az egyszeri öregasszony: én azt bizony meg nem tudom mondani, de olyan szép, de olyan szép volt, hogy az valami csuda...! – Nem Isten méltóságát sérti az a feltételezés, hogy az istentiszteleti alkalmakon való pusztá megjelenés bárkit is Jézus Krisztus királyi uralma alá von?! Igaz, hogy a megtérésnek elengedhetetlen feltétele az Ige hallgatása, „mert minekutána az Isten bölcsességében – (gondviselő szeretetében) – nem ismerte meg a világ a bölcsesség által az Istent, tetszék az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket.”

3. Ám bennünket, protestánsokat legközvetlenebbül a keresztség szentségének

helyes értelmezése kell foglalkoztasson ebben az összefüggésben. Ui. a legveszélyesebb kihívás Krisztus királyi uralmát a keresztség félremagyarázói és félreértői részéről éri. A közelmúltban a hazai ref. egyház hivatalos lapjában meglehetősen szenvedélyes párbeszéd folyt erről a kérdéssről. Nem ok nélkül. Ui. a legtöbb templomos, hagyományos, ám nem élő hitű embernek is az a véleménye: aki meg van kereszttelve, az nem pogány; az már mintegy Krisztus királyi uralma alá vont személy. E vélemény gyökere a római kat. teológiában rejlik, amely minden megkeresztelt személyt Isten gyermekének deklarál. Ref. kereszttelések alkalmával is nem egyszer elhangzott már a megkeresztelt csecsemőről: most már ez sem pogány. Ezzel szemben Jézus Krisztus, az egyedül illetékes ezt mondja az ősevangéliumban: „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözüli; aki pedig nem hisz, elkárhozik” (Márk 16,16). A mondat első felében említett két esemény – a hit és a keresztség – sorrendje Nagy Konstantin császár rendelete folytán a keresztyénség kötelező államvallássá tételkor a mintegy 3. évszázados keresztyénülődés után az egyház gyakorlatában felcserélődött, ám az Ige szerint ez semmiképpen nem jelentheti azt, hogy hit nélküli keresztséggel bárki is idvezülhetne. Ha így lenne, akkor a mondatnak talán így kellene valahogy befejeződnie: aki pedig nem hisz, de megkeresztelkedik, az sem kárbozik el. Mivel ez képtelenség, így folytatódik: aki pedig nem hisz, elkárhozik. Ehhez minden torzítás nélkül hozzátehetjük: akár meg van kereszttelve, akár nincs. Teljesen felesleges a keresztség szentségét a biblikus, élő hittel szemben kijátszani. Félő, hogy

(Folytatás az 1. oldalról)

az utolsó ítéletkor Krisztus balkeze felől állók között lesznek olyanok, akik földi életükben megkeresztelkedtek ugyan, de nem hittek, mint ahogy lesznek ott olyan öszövétségi emberek is, akik körülmetélkedtek hit nélkül. Az viszont egészen természetes, hogy a keresztség hitben kiváltképpen való ajándéka az Úrnak függetlenül attól, hogy térben és időben egy ember életében mikor, milyen sorrendben történt a keresztség kiszolgáltatása és hitre jutása. A hívő Luther egy igen nehéz órájában vágta a tintás üveget a falhoz és verte vissza az ördög támadását ezekkel a szavakkal: meg vagyok keresztelve! Amiképpen a keresztség alapjának, Krisztus áldozatának megismétlésére nincs szükség (Zsid 10,14), ugyanúgy a keresztség megismétlése is hitben járva teljesen felesleges és igecellenes! Ha valaki megtér, – hitetlen, pályás korában nyert keresztsége Isten előtt érvényes; ha nem tér meg, a többszöri keresztség sem használ neki és nem segít rajta semmit!

Összefoglalva: Krisztus királyi uralma az egyes ember életében nem Isten gondviselő szeretetében való öntudatlan részeseccsé, hanem az Ige „ex opere operato” hatásával, még csak nem is a keresztséggel kezdődik, hanem a megtéréssel és az újjászületéssel. Azaz egy nagyon is tudatos döntéssel Jézus Krisztus mellett; egy gyökeres fordulattal. „hátra arc”-cal, határozott életstílus-váltással. Nem az a kérdés, hogy ez hogyan megy végbe – Luther életében gyorsan, Kálvinéban lassan; senki nem követelheti a Lélektől, hogy a megtérés minden ember életében egyformán történjen meg. Az viszont biztos, hogy a megtérésnek minden idvességre választott ember életében meg kell történnie (Ján 3,8). És minden idvezült ember életében van egy világos határvonal az „egykor” és a „most” között! (Ef 2, Kol 1,13) Ezzel az állapotváltozással koronáztad Krisztust életed királyává? Ugye, így történt?! És ezen semmit nem változtat a te gyakori hitlen, engedetlen magatartásod, mert Isten Krisztusban szemlél téged és Benne olyannak lát, mintha soha semmi bűnt nem cselekedtél volna, sőt mintha mindenben olyan engedelmes lettél volna, amilyen engedelmes volt éretted Krisztus (Heidelbergi Káté 60. kérdés-felelete). Istennek ez a minden képzeletet felülmúló magatartása egyrészt az Ő végtelen hűségét és megbánhatatlan elhívását, végzését dicsőíti, másrészt mindig ez késztesen mind teljesebb odaadásra és viszont-szeretethez fakadó engedelmes szolgálatra!

Kotsis István
h. ref. lelkész

Gyülekezeti kisszótár

BŰN

Általános megítélés szerint a bűn rend elleni, negatív emberi megnyilvánulás, Istennel és emberrel szembeni véttség. A normáktól eltérő viselkedési forma, jellembeli fogyatékosság; isteni tilalmak emberi gyarlóságából bekövetkező törvényszerűség; tudatlanság vagy erkölcsi érzék hiánya, ill. a társadalmi együttélés szabályainak megsértése határolja körül a bűn fogalmát.

Isten akaratával a szembeszegülés az ún. eredendő bűnnel (Ádámmal és Évával) kezdődött, amely az emberrel született, bűnre csábító hajlam. Ez az emberi én és az alterego (a másik énünk) kettősségéből következik, ami jó és rossz irányba egyaránt befolyásolhatja az embert. A bűn ezen értelmezésében tehát nem kívülről ránk kényszerített hatalom uralma, hanem az ember belső énjéből fakadó tudatos döntés eredménye. A fentieket támasztja alá a Mt. 15, 19-ből idézett részlet is: „a szívből származnak a gonosz gondolatok”. Megnyilvánulásai: irigység, becstelenség, önzés, kevélység stb.

Váltakozva a jó és a rossz többnyire megfér az emberben egymással, de ha mindkettő hatása erős, döntésképtelenné válhat az ember, s lelki zavarokhoz, súlyos esetben meghasonuláshoz vezethet. A hitben élőknel a kegyelem hatására és a kiegyensúlyozott életvitel következtében a jó dominál. Bibliai példa Dávid, Izrael legkedveltebb királya, akinek nevéhez zsoldárok fűződnek, aki naggyá tette Jeruzsálemet, s házasságtörést követett el Betsábéval.

Az ember gyakran a rossz megoldást választja döntéseivel. A rossz iránti hajlam, a bűn elfogadása, elkövetése az ember önmagával való elégedetlenségének és külső hatásnak, ill. befolyásnak is eredménye lehet.

A bűn fékezője a bűntudat, amelynek megnyilatkozása erről: „Saját bűnei fogják meg a bűnöst, és saját bűnei kötik meg”. Isten vagy ember ellen elkövetett bűnök hordozása többnyire lelkiismereti problémát okoz, amivel nem könnyű együtt élni. A bűntől való menekülés kétféle módon történhet: a sérelmet szenvedő felé a bűn bevallásával (megvallásával) vagy ajzó- ill. nyugtatószerek segítségével – az alkohol is ide tartozik – keresve a felfedést. Utóbbiaknak a személyiséget és környezetét károsító hatásai ismertek, ezen túlmenően csak az öntudat időleges elaltatását eredményezik, ami végül is öneselás. A valóság nem változik, az alapprobléma nem oldódik meg általa, így az ember ténylegesen csak a pótcselekvés szintjéig jut el, nem a megoldáshoz vezető úthoz.

Bűnvallás nélkül nincs bűnbocsánat; a megbocsátott bűn a vétkezőt megszabadítja, sőt felszabadítja a lelki teher viselése, hordozása alól.

Vannak bocsánatos bűn – csak a megvallottak tartoznak ebbe a kategóriába –, a megbocsáthatatlan a Szentlélek elleni bűn, ami súlyában a lelkiismeret elleni vétéshez hasonlítható. Lelkiismerete elől viszont nincs menekvése az embernek. A lélek terbe szenvedést, fizikai fájdalmat okozhat. Egyetlen elviselhető bűn: az el nem követett...

Mindenki felelősséggel tartozik tetteiért, így bűneiért is. Az embert a bűntől hite és lelkiismerete együttesen tarthatja vissza.

Winter Silvia

Weöres Sándor

ZSOLTÁR

*Kínok árnyékaiból,
kínok árnyékaiból
szólok hozzád Istenem.
Kín mar, sújt, temet,
józan eszemet
vak veszélyben,
láncos mélyben
ne hagyd elveszítenem.*

*Senki sem tör káromra,
senki sem tör káromra,
bensőm fordul ellenem.
Örök vihar rojt,
nincs egy biztos pont
se mögöttem,
se fölöttem,
dög pusztít a lelkemen.*

*Törd meg kevélységemet,
törd meg kevélységemet,
mély megbánást adj nekem.
Nyársat nyeltem én,
derekam kemény;
mért nem szabad
súlyod alatt
meghajolnom, Istenem?*

*Száraz zokogás tipor,
száraz zokogás tipor
és a szemem könnytelen.
Utam hajlatán,
ördög les reám,
vár nehezen:
a két kezem
törrel indul ellenem.*

A BESZÉD HATALMA

„Mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van, és amiképpen kiki szeret azzal élni, úgy eszi annak gyümölcsét” (Példabeszédek 18, 21). Milyen a mi beszédünk: értelmes, kellemes, építő jellegű? Vagy zagyva, kártékony, visszatetsző? – A kívánatos, nemes gyümölcsök érdekében óhatatlan a nyelés, gyomlálás!

Szépeltő szavak – jaj!

Egyházi körökben illik „szépen” beszélni. Csakhogy olykor a jóra való igyekezet balul sikerül: édeskésnek, kegyeskedőnek, modorosnak hat az egyébként kedves szándék. Példát mondom. – Egy gondnok bácsi egyszer azt mondta a lelkipásztornak, aki a parókiára szándékozott beköltözni: – „Jó, kérek, de ha megméltóztatnál, hogyan tegyük ki onnan a nagytiszteletű asszonyt?”... Ennél már csak annak a kisdiaáknak az „udvariassága” kacagtatóbb, aki az iskolaszéki egyik tag kérésére – „hogyan szól a hetedik parancsolat?” – ezt válaszolta: „Ne tessék paráználkodni!” Mert hát, ugye, egy kislány nem tegezheti le a tekintélyes bácsit.

Kétértelmű kifejezések – jaj-jaj!

Kínosabb, ha kétértelmű elszólással épp az ellenkezőjét mondja az illető annak, mint amit szándékozott. – Ravasz László egy alkalommal meglátogatott egy

vidéki kis gyülekezetet. Ebéd után a szüköske udvaron sétálgatott. Egy buzgó atyafi mellette sertepergelt: újságot a gyülekezet dolgait. Közben egyre azon iparkodott, hogy illendően a püspök bal oldalán legyen. Ravasz László többször bátorította a beszélgetőt: maradjon nyugodtan azon az oldalon, ahol van, hiszen úgyszólván fordulnak. – „Ó nem, fő-tiszteletű uram – tisztelkedett a jóember – tudom én, hol az én illemhelyem!”

Jó ha tisztában vagyunk egy-egy kifejezés „felhangjával”, olyan zöngéjével is, ami a közbeszédben „nyelven túli jelentéssel” terhelt. Tehát nem csupán szótári, nyelvtani értelemmel bír, hanem „mögöttes” súllyal is. Például: hiába emlegeti valaki valakinek dicséretileg „a jó édesanyját”, ifjainak bizony vihognak rajta, mert ez így egy gyalázkodó „anyázás” rövidített formája.

Botránkozató beszéd: jaj-jaj-jaj!

„Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék, hanem csak amely hasznos a szükséges építésre, hogy áldásos legyen a hallgatóknak” (Efézus 4,29). Fájdalom: a trágárság, a káromkodás, az arepirító ocsmány „kiszólások” zagyva áradata egyre inkább elárasztja közéletünket. Az írott és sugárzott sajtó csatornáin

félelmetesen nyomul előre a romlott beszéd. – Ne engedjük, hogy polgárjogot nyerjen!

Az eklézsia vezetőinek, híveinek beszéde legyen tiszta! Egy-egy jó „vice” vagy „hecc” kedvéért nem fájulhat közönségessé egyetlen szavunk se! Az se mentheti az egyháztagot, ha „csupán idézi” más valaki fertőzött beszédét!

Káromkodó presbiter vagy lelkész(?) nem méltó tisztére. De a „kakofémizmusnak” (botránkozató kifejezésnek) még a „szalonképesebb”(?!) változata se való. Ilyesmire gondolok: „Nem volt pofám elfogadni”... „Nem akarok piszok, szemét lenni”... És hogy tessék farmernadrágjában az ifjúságnak, így lelkenzezi véleményét: „marhára tetszik!”

Különösen megdöbbenő, ha valaki a szent dolgokat járhatja le. Ha így bíztatja keresztielre ismerőseit: „Mikor öntjük nyakon a kicsit?” Nem szedem újjhegyre a még ilyenebb példákat, amelyek nem csupán áhitatrombolók immáron, hanem a harmadik parancsolatot is sértik.

Eszme-futtatásom végére hadd tegyek inkább felkiáltójelet ezzel az Igével: – „A TI BESZÉDETEK MINDENKOR KELLEMETES LEGYEN” (Kol. 4,5.)!

Hegy-Füstös István

HATVAN PRESBITER ÉS NÉGY LELKIPÁSZTOR

Az Északpesti Egyházmegye az elmúlt év őszén Főten tartott presbiteri csendesnapot, amely alkalommal sok egyéb közérdekű, gyülekezetet és presbiteri öntudatot építő téma mellett olyan ajánlat született, hogy a presbiteri és gondnoki együttléteket szűkebb körben kellene rendezni.

A gondolatot tett követte. Az egybeültek elhatározták, hogy az egyházmegyében lelki haszonnal működő lelkészi kiskörök mintájára *presbiteri kiskörök* is alakuljanak. A négy „kiskör” vezetésére, a találkozások szervezésére egy-egy felelőst kértek fel.

A „Börzsönyvidék Kiskör” ez év április 2-án, vasárnap kérte az idetartozó gyülekezetek lelkészeinek és gondnokainak küldött meghívó levéllel Diósjenőre az érdeklődő presbitereket. A gondosan előkészített és „odafentről” elkért alkalomra hét gyülekezetből érkeztek kisebb-nagyobb csoportban presbiterek.

Az otthoni vasárnapi istentisztelettel, teával, kávéval, süteménnyel és szívből

fakadó „Isten hozott”-tal köszöntötték a diósjenői atyafiak a vendégeket.

11 órakor templomba vonult a gyülekezet, ahol a tele padosok Igére vágyó népének *Hörömpő Gergely* lelkipásztor a 2Kor 5, 17. alapján az egyén, a presbiter, a gyülekezet megújulásának szükségességéről szólt.

Templom után a „jeneiek” ebédre invitálták a vendégeket, egy-egy család több étkest is szeretett volna, azok méltatlankodására, akinek nem jutott vendég.

A kiadós ünnepi ebéd és meghitt családi beszélgetés után két órakor a megtelt gyülekezeti teremben kezdődött a tanácskozás.

A Hörömpő nagytiszteletű úr kedves megnyitó szavai, imája után *Nagy Lajos* kosdi gondnok, a kiskör felelőse vezette be a tanácskozást, majd *Buzás János*, az Északpesti Egyházmegye gondnoka tartott vitaindító előadást „*Hazafiság az evangélium fényében*” címmel.

Lényegyet érintően ecsetelte az elmúlt évtizedek nemzetellenes „utolsó csatlós”-nak nevező nemzetpusztító törekvéseit.

Ez a szellem még napjainkban is kísért a hatalomban maradt vezetők és vezetési próbálkozásaiiban. A szenvedélyes, többször elcsukló hangon mondott, de a lélek mélyéről fakadó bizonyágtétel mély benyomást tett a jelenlévőkre.

A hozzászólásokban fiatal presbiterek őszinte érdeklődéssel kérdezték a kitérés útját, lehetőségét ebből a ködösített állapotból.

Köszönet azoknak a lelkipásztoroknak, akik itt a tanácskozáson, de otthon a gyülekezetben is a presbiter munkatársakká nevelésén fáradoznak.

A tanácskozás után a vendégek és vendéglátók között meghitt beszélgetés alakult ki.

Bár Diósjenőre a közlekedés nem éppen világvárosi szintű, mégis hatvan presbiter és négy lelkipásztor megtalálta a módját, hogy találkozzunk.

Őszkor a következő „kiskörre” Szokolára kaptunk meghívást!

Nagy Lajos

GÁTLÁSTALAN SZABADSÁG

Igy próbálom magyarrá fordítani a „liberalizmus” fogalmát, amely hazánkban mint irányzat a teológiától a politikáig minden vonalon elterjedt és terjed. Használtuk rá a „szabadosság” kifejezést, de ez nem fejezi ki igazán lényegét, s nem is nagyon használják manapság a köznyelvben. A mai ember inkább a gátlásokat kárhóztatja, nem a túlzott szabadságot...

Végre is hogyan jutottunk idáig?!

...A szabadság roppant vonzó dolog, ki ne szeretne szabad, még szabadabb, és annál is szabadabb lenni?! Egyetlen tiltás is kellemetlenül érinti az embert (lásd: Ádám és Éva); hát még az, ha mindenfelől korlátok veszik körül! Ezért népszerű a liberalizmus: minden területen a korlátok rombolására biztatott és biztat!... S mivel voltak, vannak a világon hatalmaskodó emberek, egyházak, államok által önkényesen, jogellenesen állított s károsan ható korlátok – bizonyos területeken, bizonyos időkben még helyes is azok ellen fellépni. Ezért volt pozitív álláspont többek közt Kossuth és Eötvös József múlt századi politikai liberalizmusa. Amikor azonban a liberalizmus a protestáns egyházakban kezdett jelentkezni – ez már igen hamar negatívum lett. A baj onnan kezdődött, hogy nem tudtak különbséget tenni az ember

és az Isten Igéje által állított korlátok között. A Biblia alapigazságainak tekintélyét ugyanúgy kezdték „döntögetni”, mint az emberi tekintélyeket...

A liberalizmus nem egyszerűen „szabadságot”, hanem állandóan a *korábbinál több szabadságot* akar, újabb és újabb korlátokat akar ledönteni. Azzal téveszti meg a jószándékú embereket, hogy *először* a legostobább (emberek által állított) korlátokat támadja! Amikor aztán elkapta az embereket a szabadság láza, akkor jöhetnek sorra az erkölcsi korlátok, a törvényi korlátok, a kijelentés által adott korlátok – vagyis minden...

Megütközünk, elképedünk, felháborodunk az „eredményen”, amit mindez az egyén és a társadalom életében produkál, de az eredetet, a szellemi hátteret nem mindenki érti. Ezért történhet, hogy a liberális gondolkodás rafinált csapdái könnyen törbeejtik a (sokszor naív) keresztyén embert. Nézzük hát meg, az élet különböző területein hogyan tudnak zsákutcába vinni...

(folyt.)

Kövespataki László

ÚRASZTALÁRÓL GONDOSKODÓ PRESBITEREK

Az 1848-as szabadságharc során Marosfelfalut feldúlták, templomát kifosztották. Ekkor tűntek el az ősi, XVI. századi úrasztali szentedények. Még 1890-ben is ezt kellett írnia a jegyzőkönyvbe a külföldi egyetemet is megjárta lelkipásztornak: „Ma a kegyelem eszközeit üveggyáron, üvegkelyhekből szolgáltatják, a kegyeletől, a vallásos buzgalom lendülésétől várva ezek nemes ércé változtatását.”

1892-ben a gyülekezet akkori fiatal lelkésze: Szabolcska Mihály költő felhívására Felek Miklós, majd Élterő Albert özvegye ajándékoztak ezüst kelyhet az Úrasztalára. S végül a legutóbbi nehéz időkben – 1968-ban – Baki Dénes presbiter és neje ezüstfedeles kancsót, 1995-ben pedig Rácz János gondnok és felesége ajándékoz hólyagmintás kelyhet fia konfirmációja alkalmából.

A károkozás egy nap műve, melyen évszázados értékek semmisültek meg. A helyreállítás másfél – de milyen másfél! – évszázad munkája. A „hamvaiból megújuló fönixmadár” nemcsak egyházunk címerképének része, de a presbiter „mesterjegye” is!

Vajda Domokos

POSTALÁDÁNKBÓL

„Kedves Testvéreim!

Történt gyülekezetünkben egy késő őszi napon: felkeresett egy özvegyasszony, akinek az volt a kívánsága, hogy vasárnap délután menjek vele a lelkészlakásra, mert szeretne a Tiszteletes Asszonnyal beszélni és átadni egy csomagot a jelenlétemben. Én nagyon meglepődtem, nem tudtam mire vélni a dolgot, mivel ő nem járt templomba. Egyházunkkal szemben anyagilag mindig rendezte egyházfenntartói járulékát, sőt még az idős édesanyja helyett is ő fizette azt.

A csomagot kibontva, a tartalmát látva, nagy meglepetés ért bennünket és később mindazokat, akik a felszerelés előtt láthatták. A csomag tartalma három gyönyörű csillár, egy nagyobb és kettő, valamivel kisebb, valamint egy nagyon szép csipke úrasztali terítő volt.

Amikor az egyház a csillárokat felszereltette, egy szűk körű szeretetvendégség keretében köszöntük meg az adományozókat a jólelkűségért. A köszönő szavakban elhangzott, hogy az embert ne a külsőségéről, hanem a belső érzelmeiről ítéljük meg. Kedves Testvéreim! Az adományozó nevét azért nem közlöm, mert ő nem akar különös feltűnést, ő ezt a cselekedetét az Isten és a gyülekezet iránti hálából tette.

Áldja meg a mi Istenünk a jószívű adakozót, legyen Isten áldása és segítsége további életén.

Mindezt megköszönöm lelkészünk és gyülekezetünk nevében.

Felsőnyék, 1995. március 21. A tavasz első napján.

Mély tisztelettel és szeretettel

Ács Károly gondnok”

VASÁRNAP VOLT

újra. A templomban áhítatos csendben vártuk a Tiszteletest. Én is gondolatokba merülve, örömteli várakozással készültem az Istentiszteletre. Kissé meglepődéssel fogadtam a felolvasott Igét: „Aki hisz a Fiúban, örökélete van!”

Ezt nem értettem, hiszen oly sokan hiszik az Istent és Jézust is, és ez alapján ezeknek mindnek örökélete van?

Akkor én miért csináltam magamnak oly nagy gondot az üdvösségem dolgában, hiszen én is, azelőtt is hittem?

Ezen töprengtem, miközben újabb Ige hangzott:

„Ő engesztelő áldozat azoknak, akik az Ő véreben hisznek.”

„Kedves testvérek! – mondta a Tiszteletes –, sokan félreértik az Igét, mert tévesen azt hiszik, hogy Jézus Krisztus létében való hit elegendő az örökélet elnyeréséhez. Ez azonban nem így van! Kálvin szerint – az ilyen hit nem is érdemi meg a hit nevet, s ha valaki dícselkedni vele, vegye tudomásul, hogy ilyen hitük az Ördögöknek is van! – Ha ennyi a mi hitünk is, akkor tudhatjuk, hogy ezáltal a hit által nem lesz örökéletünk!”

Krisztus csak azok számára engesztelő áldozat, és csak azok kapnak örökéletet, akik az Ő véreben bűnbocsátó erejében

hisznek. Azok számára van tehát bocsánat, akik Jézus Krisztus helyettesítő áldozatát elkérték és elfogadták! S életüket odaszánták a Megváltónak!

Igen-igen, talán így most már értem, tehát azt kell hinnem, elfogadnom, hogy Jézus vére értem folyt, én helyettem feszítették meg... de hiszen én ezt már múlt vasárnap el is hittem és el is fogadtam. Egész héten már ennek az örömeiben életem! Magam sem értem magam, de azóta mintha kicsereletem volna. Mintha mindent más szemmel látnék és értékelnék. Ami eddig nagyon fontos volt, az már nem igazat úgy. S amit nem értékelttem eddig, az nagyon lényeges lett. A gondolataim szüntelenül Vele foglalkoznak.

Nem tudom, szabad-e ilyet mondani, de én nagyon megszerettem Jézust. Ezt nem merem mondani másnak, mert tudom, hogy úgy sem értenék meg, csak kinevetnének. Otthon, perszénem tudtam eltitkolni, hogy mi lett velem.

Azt hiszem, szerda volt, amikor a nagyobbik fiam, Andris odaállt elélem és kérdezte: Apa, te mit csinálsz? Bibliát olvasok, láthatod! Látom, mondta, hiszen éppen ezért kérdezem, merthogy eddig sohasem láttam a kezében Bibliát, S különben is valahogy más vagy, mint voltál eddig,

Igen fiam! Valami történt bennem, s hogy ez kívülről is látszik, arra nem is gondoltam.

Mi történt veled Apa? Pontosán még én sem tudom fiam, de azt igen, hogy rájöttem, hogy a bűneim miatt elveszek, el-kárhozok. S azt is megtudtam, hogy Jézus Krisztus azért jött le erre a földre, hogy az én bűneimet magára vegye és a kereszten elszenvedje helyettem a büntetést.

No, meg azt is megtudtam, hogy ha én ezt elfogadom és Neki szánom az életemet, akkor a bűneim miatt már nem kapok ítéletet, mert Ő megfizette az árat helyettem! S nekem így kegyelemből az Ő érdeméért örökéletem van!

No, hát, ez a lényeg fiam! Sokkal többet nem tudok mondani én sem, mint azt, hogy Jézusban megtaláltam az életem értelmét és célját, valamint azt, hogy nagyon boldog ember lettem!

Sokáig csend volt, egyikünk sem beszélt... majd Andris ezeket mondta:

Édesapám! Te tudod, hogy én is hiszek Istenben és járok templomba is, de amit te elmondtál nekem, még senkitől sem hallottam. Látom az életemben a hatást, sőt tapasztalom is, úgyhogy bár nagyon új, de érzem... ez engem is érdekelne...

N. N.

NYILATKOZAT

Mi, az 1995. évi Bimbóvasárnapi Konferencián résztvevő, egyházunk jövőjén gondolkodó református fiatalok azt szeretnénk, ha a Magyar Református Egyház, a reformátori alapelveknek megfelelően, minden gyülekezetében és tagjaival, egy emberöltő múlva, 2020-ban:

- 1. Isten Igéjére alapuló és arra hallgató közösség lenne! Ezért mi, Isten Igéjének tekintélye alá helyezzük az életünket és Jézus Krisztust szavainkkal és tetteinkkel hirdetni fogjuk minden embernek.*
- 2. A szákramentumokban felkínált közösséggel élve tudatában lenne annak, hogy aki keresztyén életre vállalkozott, az Krisztusha helyezte önmagát! Ezért mi a Hozzá tartozókkal egy közösséget alkotva a keresztyén fel kívánjuk venni. Egymás iránt szeretetre kötelezzük magunkat, akkor is, ha ez kereszthordozást jelent. Gyülekezetünkben munkálni kívánjuk a nemzedékek összetartozását. Saját korosztályunkra és az utánunk következőkre felelősséggel tekintünk, és kiemelt feladatunknak ismerjük el az ifjúsági közösségek építését és az ide való hívást.*
- 3. Az Ige fegyelme alatt élne a Szentlélek jelenlétében. A bűnt bűnnek nevezve, annak minden formájától, a felismerés pillanatától kezdve szembeszállna!*

Ezért mi a magunk életében nem kívánunk bűnben élni, a kísértés minden formája ellen, a Szentlélek vezetését kérve harcolunk. Aki bennünket, Isten Igéjére mutatva, valamely bűnünkre figyelmeztet, azt elfogadjuk.

4. Dolgozó, munkálkodó és imádkozó egyháztagnak közösségévé válna, ahol mindenkinek tennivalója van a missziói, szeretetszolgálati, katechetikai vagy egyéb munkákban!

Ezért egyházunkban és annak gyülekezeteiben, de azon túl is keressük a tennivalókat, hogy ne legyünk egyetlen napon se dologtalanok. Hiszünk, hogy Isten így tesz az ébredés alázatos eszközeivé bennünket!

Ezt az elhatározást Isten elé visszük, imádságban hordozzuk és imaközösségre hívjuk mindazokat, akik nyilatkozatunkkal egyetértenek. Isten Szent Lelke segítsen meg bennünket!

Kelt Budapesten, a Kispest Rózsa-téri templomban, 1995. április 2-án.

Aláírta a 61 református gyülekezetből résztvevő ifjúsági csoportok 114 képviselője és csatlakozó egyetértők

Az erdélyi asszisztens diakonisszaképzés

Kolozsvár igazi büszkesége: iskoláinak, egyetemeinek, oktatási intézményeinek gazdag rendszere. Szellemi fővárosa Erdélynek, s szellemi hatalmával vonzotta magához Erdély kiváló embereit és ifjúságát a székely fenyvesek legtávolabbi zugából is. Kincset őrzött és osztogatott: a magyar műveltség élő kenyerét.

Tanulás – tanítani akarás – emberi szeretet pillére a Diakonisszaintézet, annak érték hordozó rendszere – a beteg, egyedül álló ember iránti szeretet, gondoskodás.

A kolozsvári egyházmegye már az 1906-os zsinatán leszögezi: „a Filadelfia Első Magyar Diakonissza Nevelő Intézet támogatását elsőrendű egyházi feladatának tekinti”.

A diakonisszamunka legkimagaslóbb támogatója ebben az időben dr. Kenessey Béla, az erdélyi egyházkerület püspöke, akinek a terve az, hogy az erdélyi református nőnevelő intézet egyik tagozatát a háború után diakonisszaintézeté fejlessze ki.

A tervek megvalósítását meghiúsította az összeomlás.

Nehéz idők jártak Erdély magyarságára. A nehéz napokban írja Dr. Ravasz László: „A bizonytalanság korszakában, midőn semmit sem lehet látni és semmihez sem lehet kezdeni, Istennek csodálatos előkészítő munkája folyik: érnek a lelkek. Szinte érzi az ember annak a lázas talajrengető munkának a lüktetését, amit Isten végez a néplélek mélyein, s a lábunk alatt lassanként áthévílt föld eszünkbe juttatja, hogy új átalakulások előtt állunk. Szavak, melyek eddig üres szólások voltak, szédítő mélységet nyernek, nagyot dobban szívünkben valami e szavak hallatára – magyar, hívő, református élet, új nemzedék, lelki nagyság.”

Egyházunk új korszakának küszöbén egy alázatos, vonzó alak áll: „az erdélyi református diakonissza”!

Ki a diakonissza? Egy kiválasztott női lélek, akét gazdaggá tett, boldoggá varázsolta Isten. Derült homlokán öröme, aki egész életén, minden munkáján, titkos jöttein át érzi, mint sugárzik a világba lelki szépsége.

Rég leírt szavak ezek, de mennyire a mai ember gondolatait fejezik ki.

1919. június 12-én az Erdélyi Egyházkerület megtárgyalja a Diakonisszaintézet alapszabályzatát, de a nehéz idők nem engedik a kibontakozást.

1928 tavaszán Dr. Makkai Sándor püspök irányítása mellett Kovács Benedek marosvásárhelyi vallásnár vezetésével csendben s minden hírverést kerülve megindul a diakonisszaképzés.

A püspöki jelentés így ír 1929-ben: „valóban egyházunk életének egy fájdalmas csonkasága kezd ezáltal kiépülni, s a lelki egyház felé vezető úton tesztünk általa – Isten engedelmeivel – határozott lépést. Talán nem álom már többé az idő – mondja a püspöki jelentés –, mikor minden intézményünk és nagyobb gyülekeztünk munkájában ott fog forgolódni mint nélkülözhetetlen sáfár a diakonissza”.

Az erdélyi diakonisszamunka szervezője, lelki irányítója, a testvérek pástora Makkai Sándor püspök volt, aki idejének,

szellemének és szeretetének nagy részét a diakonisszaképzés felépítésének és erősítésének szentelte. Idejében felismerte, hogy református kórházban, szervezett körülmények között tudná legjobban megvalósítani gondozó tevékenységét a diakonissza.

1932 decemberében Kolozsvárra költözött a Diakonisszaintézet – a Kálvin utcai házba. Huszonegy ágyal létrejön az első Református Kórház.

A kolozsvári Diakonisszaintézet élete ebben az időszakban a szeretetmunka és a kisebbségi magyar sors vállalása.

1935 nyarán befejeződött a Diakonisszaintézet építése, amit Borbáth Dániel vezetett.

Fennállása alatt sok ember kereste fel, sok ember kínjait, sajgó fájdalmait enyhítette a Református Kórház és abban a szelíd, szolgálni kész, halk szavú, csendes léptű diakonissza.

Rendszerváltás – államosítás – mint annyi más egyházi tulajdon, működőképes intézmény, ez is megszűnt!

Hány évnek kell elteltie? – víztől esepőgő börtönfalak, kínna teli gondolatok érlelik az idő eljövételét, míg nem újra valósággá lehet varázsolni a soha ki nem álló gondolatot.

Több évtized telt el, és dr. Csiba Kálmán erdélyi püspök újraértékeli és átérzi, belülről éli át az anyaházi diakónia gondjait, megoldásra váró problémáit, idejében felismerve, hogy a munka folytatásának és maradátságának biztosítására elengedhetetlenül szükséges a saját diakonisszaotthon megteremtése és az ezzel legszorosabb kapcsolatban álló állandó munkatér biztosítása.

Így indul újjára 1992. szeptember másodikai alapítólevéllel az újjászületett, mai kornak megfelelő református asszisztens-diakonissza képzés.

Ma az intézet, mely működésének második évében jár, a két évfolyamon, egy első és egy másodéves osztályban 76 diákot számlál, akiket 36 oktató nemes tenni akarással, önfeláldozó munkával, új utak keresésével próbál visszavezetni egy olyan útra, mely elismerést hoz intézetének – megnyugvást a hozzá forduló beteg, rászoruló embereknek –, bőséges tudást, tenni akarást tanuló diákjainak.

A református egyház vezetői odaadó munkájának eredménye az, hogy az új Diakóniai Központ építése folyamatban van.

A református asszisztens-diakonissza képzés idén új otthonban, gyönyörű négyszintes épületben kezdi majd oktatását, ott-hont adva az új gondolatoknak, enyhülést a gyógyulásra vágó embereknek, bizonyosságot téve az egyháznak és a ma még élő 22 diakonissza testvéremnek, hogy az út, melyet kikapostak, ha göröngyös is, de járható.

Kötelességünk folytatni a nemes hagyományokat, kialakítva a mai munka körülményeinek megszervezését, ismerve a Református Kórház létének nagy szükségességét, mint életünk, egészségünk, megmaradásunk egyik pillérét.

Kérjük Isten áldását mindazok életére, akik az eszmét folytatták, kiviteleztek és a mindennapi munkában tevékenyen részt vesznek.

Lőrinczy László

(Az Erdélyi Református Naptárból, 1995-re)

AZ AGGODALMASKODÁS A HÍVŐ ÉLETÉBEN

A Presbiteri Biblia-iskolán fenti címmel előadás hangzott el 1995. március 11-én. Az aggodás a félelem egyik formája, melynek négy jellegzetes vonása van:

Egy esetleg bekövetkező, elképzelhető rossztól való félelem, melybe belelovalja magát az ember. Az aggodás a testi ember, az ember alaptermészete, melynek forrása a hitelenség. Az aggodalmaskodásnak nem az optimizmus az ellentéte, hanem a hit, mely **SZÁMOL ISTENNEL ÉS SZÁMÍT ISTENRE**. Negyedik vonása, hogy haszontalan idő és energiapocséklás, erre példa az asszonyok aggodalmaskodása húsvét reggelén. – Mk 16,3.

Az emberek a legfontosabb kérdés szempontjából „mellékes” dolgokért aggodnak, **az egy szükséges dolog**-gal – Lk 10,42 – nem törődnek. Az aggodás csapdájához három lépcsőfok vezet:

1. Az első az Atyaközelség tudatának a hiánya. Minden félelem, szorongás a védtelenség hiányából fakad. Az ember, mert önmagában tehetetlen, kiszolgáltatottnak érzi magát. Jézus a félelmetes és mindenható Istent Atya közelbe hozta. Az Atya közelében a kiszolgáltatottság helyébe biztonságérzet költözik.

2. Az aggodás hitéletünk látászavara: szemünk elől tévesztettük Isten szeretetét, hatalmát és azt a tényt, hogy törődik velünk. Ez azért van, mert a gondunk túl közel van hozzánk és egészen kitölti a látóterünket. Képtelenek vagyunk túllátni rajta, még Istent is képes eltakarni. Szükségünk van arra, hogy felnézzünk az Úrra. Ha ezt megtehetjük, rájövünk, a mi gondunk Isten lehetőségeivel számolva nem megoldhatatlan. Ami nagyok és ijesztőnek látszott, így reálissá zsugorodik.

3. A harmadik lépcsőfok a hálaadás hiánya. Tudjuk, Isten már a legnagyobbat nekünk adta: önmagát. A sokkal kisebbeket, a hétköznapi, apró dolgokat, az e világi dolgokat hogyan adná meg idejében. A hálátlan emberek aggodó emberek. Ha hálát tudnánk adni, akkor ugyanabban a helyzetben sokkal boldogabbak lehetnénk, mert a hálaadással önmagunkat is emlékeztetjük Isten ajándékaira és szeretetére életünkben, és ez ébren tartja bizalmunkat.

Az aggodalmaskodás többnyire akkor hatalmasodik el rajtunk, ha egy-egy esemény előhívja. Ilyenkor az ember azonnal keres valami megoldást. Azonban az okok

vélvt vagy valós megszüntetése nem gyógyítja meg az aggodást, csak eltakarja, mert **NINCSEN EMBERI BIZTONSÁG**.

Az aggodó alaptermészetünknek, ember természetünknek kell megváltoznia minden körülmények között Jézusban bízni tudó és ráhagyatkozó, újemberi természetű. Másrészt különbséget kell tennünk a **VALÓS GONDJAINK** és az **ELKÉPZELT BAJAINK** között. Mert elképzelt bajhoz Isten nem ad erőt.

Az aggodalom nem attól irreális, hogy velem az a baj, amiről félek, nem fordulhat elő és minden aggodalmunk irreális, mert annak a következménye, hogy valami esetleg következhet nem az Atya kezéből fogadunk.

Amikor életünkben eljön egy nehéz út ideje, akkor megkapjuk a hozzá szükséges erőt és békességet is, hogy el tudjuk azt hordozni. Sokszor szinte kérés nélkül is, mert **„Jól tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt kértétek tőle.”** – Mt 6,8. Isten tudja, ha nehéz út, vagy feladat előtt állunk, legfőképpen erőre, az Ő erejére van szükségünk és meg is adja azt nekünk „pontosan a kellő időben”. Az igazi bajok és nyomorúságok sohasem szakítják el a hívő embert az Istentől, hanem éppen közelebb viszik.

Az aggodalmaskodás ellenszere, oki gyógyszere az imádság. Alapigénk is ezt ajánlja. Az imádság azzal kezdődik, hogy kijelölöm életemben annak az idejét. Nem véletlenül beszél Pál az **„imádság és könyörgés alkalmáról”**.

A világi pszichiáterek is találtak „jó” gyógymódot az aggodás ellen. Az aggodó embernek kijelölnek minden napra egy ún. aggodó órát. Olyan ez, mintha a hívő ember csendes órájának a paródiája lenne. A pszichiáterek az imádkozáshoz is hasonlítják ezt a terápiát, csak hát az ő betegek a „nagy senki” előtt borítják ki szorongásaikat. Állítólag az, hogy így az aggodásnak meghatározott ideje és helye van az ember napirendjében, megnyugtatóan és csillapítóan hat. Ha az aggodásra kijelölt idő jótékony hatású, mennyeivel inkább működhet a hívő emberben ez a „nyugtató mechanizmus”, amikor ő a világmindenség mindenható Teremtője és Úra előtt, aki neki szerető édes Atyja, boríthatja ki a gondjait.

Az imádságnak is három lépcsőfoka van: Az első az Isten imádása. Amikor az Ő személye fontos a számomra, Ő maga, akéhez, akivel beszélek. Dicsőítem Istent, elsorolom nagy tetteit. Miközben ezt teszem, bennem is tudatosul, kihez is beszélek, kitől is fogok kérni: most a világmindenség mindenható Teremtője jelenlétében vagyok és ott lehetek Jézus áldozatáért.

Az imádság második lépcsőfoka a hálaadás. Ilyenkor azt sorolom el, amit már eddig velem tett. Aki hálát ad, annak megnyílik a szeme Isten ajándékaira és ezek mögött megláthatja Őt magát, az ajándékozót is. Ez után jöhetnek a kéréseink, mindegyik, kicsik és nagyok; az imádságnak ez a része leginkább ahhoz hasonlít, amikor egy kisgyermek kiönti a szívét az apjának.

A pszichológusok hangsúlyozzák a gyerekeknevelésben a szülő és gyermek közötti szemkapcsolat fontosságát. A szemkapcsolat az, amikor egyenesen belenéz a szemébe annak, akivel beszélek. Ez nemcsak a kapcsolatfelvételhez nélkülözhetetlen, de a szeretet közvetítésének is elsődleges eszköze anélkül, hogy tudatos lenne. A szülő tekintetéből sugárzó feltétel nélküli szeretetből táplálkozik a gyermek érzelmeileg.

Ugyanez igaz az ember-gyermek és a mennyei Atya kapcsolatában; döntő fontosságú a „szemkapcsolat”. Jézus evangéliumokban idézett imádságai gyakran kezdődnek ezzel a mozzalattal – **„fel-emelte a tekintetét”** – Mk 7,34; Jn 11,41; 17,1; Lk 9,16. Még neki is szüksége volt a „szemkapcsolat”-ra. Hogyne lenne akkor nekünk szükségünk rá! A napi gondok közt küszködve gyakori igényünk, hogy újra és újra megbizonyosodjunk az Atya szeretetéről. Jó ilyenkor, ha Jézus példáját követve feltekintünk az Atyára, és így visszanyerhetjük a biztonságunkat.

A gyógymód lépéseim túl Igénkben benne van a várható eredmény, a gyógyulás prognózisa is: Isten nem ígéri, hogy minden kérésünket teljesíteni fogja. Ennél mégis sokkal többet ígér: Ígéri és adja az Ő békességét, melynek különös minősége van: **„minden értelmet felül halad”,** vagyis mindenféle körülmények között hatékony, működőképes marad.

Köszöntjük a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatát

Debrecenben 1995. április 19-én, a református Nagytemplomban tartott ünnepi istentisztelettel vette kezdetét a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata, melyen a nagyvilágba szétszóródott és a magyarországi református keresztyén gyülekezetek küldöttei és vendégei, mintegy százán vettek részt.

Az ősi templomban az ünnepélyes igehirdetést *dr. Kocsis Elemér*, a Tiszántúli Egyházkerület püspöke tartotta Ezékiel 37,1-14 alapján. Az Igeolvasást, az imádság szolgálatát, illetve az úrvacsorai liturgiát egy-egy egyháztest püspöke végezte, így *dr. Csiba Kálmán*, az Erdélyi Református Egyházkerületből, *dr. Tökés László*, a Királyhágómelléki Egyházkerületből (mindketten Romániából), *dr. Vitéz Ferenc* az USA-ból, *dr. Hodossy Imre*, a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyházból és *dr. Mészáros István*, a Tiszáninneni Református Egyházkerületből.

A Tanácskozó Zsinatot a Magyar Köztársaság Kormánya, illetve Horn Gyula miniszterelnök nevében üdvözölte *Tabajdi Csaba* államtitkár. A Magyarok Világszövetsége részéről *Virág Pál* fejezte ki jókívánságait. A vendéglátó város üdvözlését *Hevesi József* polgármester adta át a résztvevőknek.

Az ünnepélyes megnyitó ülés kezdő áhitatát a nevezetes Oratóriumban *Forró Sándor* (USA) püspök tartotta János 13,1-17 alapján. Hangsúlyozta: miként Péter Jézus által történt lábmosásánál az alázat játszott a főszerepet, úgy kell ezt az alázat Zsinatunknak is követnie. Ezután a mintegy 470 éves Református Kollégium dísztermében került sor április 20-án az ünnepélyes megnyitásra, az alakuló ülésre, amit megelőzött a Szervezeti és Működési Szabályzat tervezetének megvitatása, *dr. Törös László* zsinati jogtanácsos előterjesztésében.

Ezen a napon került sor a szabályzat értelmében titkos szavazással a tisztségviselők megválasztására. A 86 szavazó – a két fordulónban végbement szavazással – a Tanácskozó Zsinat lelkészi elnökévé *dr. Csiba Kálmán* püspököt (Erdélyi Református Egyházkerület/Románia) 46 szavazattal, világi elnökét pedig egyetlen fordulónban *Szabó István*, az Amerikai Magyar Református Egyház főgondnoka személyében 58 szavazattal megválasztotta. A tizenegy egyháztestből érkezett küldöttek 2-2 lelkészi és világi elnökhelyettest is választottak *dr. Mészáros István* püspök (Tiszáninneni Református Egyházkerület/Magyarország) és *dr. Czine Mihály*, a Dunamelléki Református

Egyházkerület főgondnoka, valamint *dr. Márkus Mihály* püspök (Dunántúli Református Egyházkerület/Magyarország) és *dr. Bodnár Akos*, a Magyarországi Református Egyház főgondnoka személyében. A tisztségviselők az alapszabályzat értelmében 6 éven át látják el szolgálatukat. A Tanácskozó Zsinat székhelye Budapest.

A Tanácskozó Zsinat kezdeményezőjeként és hajtómotorjaként ismert két püspök – *dr. Hegedűs Loránt*, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke és *dr. Tökés László*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (Románia) püspöke – közül az első fordulón egyik sem került a vezetésbe, a küldöttek módosították az alapszabályzatot és létrehozták az ügyvezető elnöki tisztelet, melyre – s egyben a budapesti Titkárság vezetőjévé – *dr. Hegedűs Loránt* püspököt választották meg.

A Tanácskozó Zsinat április 21-én Budapesten, a zsinati székházban kezdte meg első munkaiülését. Megalakították a munkacsoportokat, s megvitatották a *közös liturgia* kialakításával összefüggő kérdéseket, *dr. Boross Géza* professzor vezetésével. További munkálatokat a Liturgiai Bizottság végez.

Ezt követően a *közös énekeskönyv* kialakításának szakkérdéseit tárgyalták meg, *Máté János* professzor irányításával. További munkálatokat az Énektárgyi Bizottság végez.

Este 6 órai kezdettel a Budapesti Kálvin téri templomban úrvacsoracsztással egybekötött ünnepi istentiszteletet tartottak. Házigazdaként *dr. Hegedűs Loránt* püspök köszöntötte a vendégeket és a küldötteket. Az ünnepi igehirdetési szolgálatot *dr. Csiba Kálmán* püspök, a Tanácskozó Zsinat lelkészi elnöke tartotta a Luk 5,2-11 alapján. Rámutatott: a Zsinat küldetését egyedül Jézus kegyelme segítségével töltheti be. Ehhez részünkről a hit és az engedelmesség elengedhetetlen.

Dr. Márkus Mihály püspök felolvasta *Göncz Árpád*, a Magyar Köztársaság elnökének üdvözlő levelét.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa tag egyházai áldáskívánását *dr. Harmati Béla* evangélikus elnök-püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke tolmácsolta.

Dr. Tökés László püspök zárószavában rámutatott: nehéz, küzdelmes időszak előzte meg a Tanácskozó Zsinat megszületését. Félreértéseket kellett tisztázni, nacionalista és egyéb elfogult vádakkal szemben volt szükséges újra és újra bizonyítani

a Zsinat tiszta szándékát, a lelki egységre törekvés egyetemesen biblikus elkötelezettségét. A Tanácskozó Zsinat a magyar reformátusság egységbefogásával az egyetemes emberi egységet és megbékélést kívánja szolgálni – hangsúlyozta a nagyváradi püspök.

A Tanácskozó Zsinat a Ráday Kollégium dísztermében, április 22-én folytatta és fejezte be munkáját. Ekkor a *közös lelkész-képzés* kérdéseit vitatták meg a résztvevők, *dr. Szűcs Ferenc* professzor előterjesztése alapján. További munkálatokat a Teológiai Bizottság végez. A pénzügyi kérdésekről *Papp Gyula* lelkész, a Zsinat Pénzügyi Osztályának vezetője adott tájékoztatást.

A jelenlevők egyhangúlag elfogadták *dr. Hegedűs Loránt* püspök, ügyvezető elnök előterjesztését a határon túli református templomok és iskolák pénzügyi támogatásáról, valamint a Tanácskozó Zsinat Zárónyilatkozatát és Üzenetét.

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata alakuló és első munkaiülése *dr. Hegedűs Loránt* püspök imádságával és áldásával ért véget. Április 23-án, vasárnap a résztvevő lelkészek közül sokan végeztek vendégigehirdetési szolgálatot az országos egyház mintegy 40 gyülekezetében.

A megalakulást és az első munkaiülést nagy hazai és nemzetközi érdeklődés kísérte. Mind az írott, mind az elektronikus sajtó rendszeresen beszámolt az eseményekről.

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatának alkotó tagjai:

- A Magyarországi Református Egyház
- A Királyhágómelléki Református Egyházkerület
- Az Erdélyi Református Egyházkerület
- A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház
- A Kárpátaljai Református Egyház
- A Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház
- A Horvátországi Református Egyház
- A Kálvin Egyházkerület (USA)
- Az Amerikai Magyar Református Egyház
- A Dél-Amerikai Református Egyház
- Az Ausztráliai Református Egyház
- A Kanadai Református Egyház
- A Hollandiai Református Egyház

Jugoszlávia

EGYHÁZI ÉLET A HÁBORÚ ÁRNYÉKÁBAN

(részlet)

„Az utolsó zsinatunk óta terjedő szakasz nehéz volt. Mostanában sohasem volt könnyű, de ezúttal különösen nehéz volt. Most nem akarok statisztikát adni, mert azt megteszik az esperesek. Igyekszem dióhéjban vázolni egyházunk életét, mely a háború árnyékában zajlott, illetve ment végbe.

Istentiszteleteink: az igehirdetés az egyház legelső feladata. Az igehirdetésnek sokféle formája van, de leggyakoribb és legfontosabb az az igehirdetés, mely az istentiszteleteken folyik. Az istentisztelet az az alkalom, melyen elméleti előkészítést kapunk arra, hogy életünk is istentisztelet legyen. Az istentisztelet egy áldott és szent alkalom arra, hogy Isten és az ember, valamint ember és az ember találkozzanak egymással. Keresztény gyülekezet minden helyet templommá szentel. Ez a gyülekezet a templomok elvesztését is túléli, mint ahogy erre napjainkban sok szomorú példa van. Ezért legdrágább kincsünk élő gyülekezeteink, melyeket táplálni és gondozni kell. Természetesen Isten Igéjével. A lekipásztoroknak pedig minden egyéni érdekről lemondva, oda kell magukat szentelniük áldott eszközökként arra, hogy legyenek Isten Igéjének igazi tolmácsolói.

Az elmúlt időszakban lelkeszeink tölük telhetően mindent megtettek a cél érdekében. Ebben külső tényezők nem akadályoztak bennünket. Most már nem figyelik, ki jár templomba, ez fekete pontot jelentett a karakterisztika összeállításában. Amikor az ateista ideológia nyomása megszűnt, azt gondoltuk, hogy istentiszteleteink tömegesedni fognak. Nem így történt. Többen járnak ugyan Istennek házába, mint előbb és olyan rétegek is, amelyek eddig meg sem merték közelíteni a templomot: pedagógusok, állami alkalmazottak, azonban mindez elmarad attól, amit mi emberileg reméltünk. Nem számoltunk eléggé a Sátán realitásával. Nem gondoltunk arra, hogy milyen alapos munkát végzett közöttünk. Az a nagyfokú egyháztól és Istentől való elidegenedés, mely évtizedek könnyörtelen munkája nyomán létrejött, nem oldódott fel, hanem nagy részben megmaradt. És úgy látom, hogy hosszú időnek kell eltelnie, hogy ez a helyzet öröndetesen javuljon.

Azt se tévesszük szem elől, hogy a régi ég alatt és a régi földön soha nem fog létrejönni ideális helyzet, mert még az utolsó időkben is úgy lesz, hogy „ketten lesznek a mezőn: az egyik felvételik, a másik otthagytatik; két ember óról a malomban: az

egyik felvételik, a másik pedig otthagytatik”. A lekipásztornak úgy kell munkálkodnia, mintha a 100%-os siker elérhető volna. Ez nem könnyű, de bennünk meg kell lenni annak a tudatnak, hogy minden körülmények közt is a lehető legtöbbet nyújtjuk szem előtt tartva azt, hogy „nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené”. Ne keseredjen el senki, Isten nem az eredményt nézi első sorban, hanem a hűséget. Mindenki kapott talentumot, vagy talentumokat és ezeket azért kapta, hogy használja. Használjunk fel minden alkalmat az igehirdetésre. Szolgáljunk egymás gyülekezetében. Tartsunk evangelizációkat és hívjunk olyanokat, akiket Isten különösen megáldott ebben a munkában.

Jelenleg két nehézségünk van: nem vagyunk elegenden és a másik az anyagiak szűköse volta. Egész országos egyházunk egy szórvány, melynek tagjai Vajdaság területén szét vannak szórva. Imádkozunk sokat, hogy az akadályok elháruljanak.”

Dr. Hodossy Imre

a Jugoszláviai Ref. Ker.

Egyház püspöke

(Részlet a püspöki jelentésből, Református Évkönyv, 1995)

Erdély

GÖRGÉNYI EGYHÁZMEGYEI PRESBITERNAPOK

Március 19-25 között – reggeli és délutáni kezdéssel – tíz eklézsiában tartottak presbiternapot. Minden helyszínre két-három szomszédos gyülekezet előjáróit hívták meg. Az egyházmegye a közelmúltban éledt újjá. A Maros-völgy felső szakaszát, s a tőle jobbra, balra levő völgyek egyházközségeit foglalja magában. A Görgényi és Kelemen-havasok határolják. Jelképes és sokatmondó, hogy a fenséges „Istenszéke” uralja a tájat.

A presbiteri szolgálat mindenütt nagy feladat. Gyönyörűséges terhet vállal magára, ki ezt végzi. Isten országát építheti. E világ küzdelmei közepette Isten népét vezetheti Jézus Krisztus színe elé. Sokat kell lelkiükben épülnie, gazdagodnia, hogy a hivatásának eleget tehessen. Mindez még igazabb ott, ahol az egyház többszörös szórványhelyzetben él, netán barátságatlan környezetben. Mivel a legtöbb

helyen templomi istentisztelettel kezdődött a konferencia, volt nem egy hely, ahol a gyülekezet is végig kitartott. Sőt, Maroshévízen még gyermekek is, – a jövő presbiterei. Szászrégenben még a beharangozás idején is székeket kellett vinni a templomba. A többi helyszín: Rátosnya, Holt-Maros, Magyaró, Teke, Ludvég, Radnótfája, Gernyeszeg, Körtvélyfája, Magyarégen.

Az időjárás ugyan nem kedvezett. Ez csak alkalom volt arra, hogy ismét bebizonyosodjék a régi szólás igaza: „Ha fontos az ember dolga, akkor ne az ablakon tekintessen kifelé, hanem az ajtón induljon ki...” A görgényi presbitereknek ugyanez a fontos lehetett a találkozás, mert az időjárás nem befolyásolta az együtt levők örömet. A fickói presbiterek a nagy sár miatt traktor pótkocsiján érkeztek. A rátosnyaiak pedig majd egy órán át

türelmesen váraakoztak, mert leszakadt a községbe vezető fahíd, s néhány hegy megkerülésével lehetett csak a másik bejáráshoz jutni.

A konferenciák témáit az egyes helyszínek határozták meg. Mivel a szervező egyházmegyei főjegyző: Demeter József szászrégeni lekipásztor alaposan ismeri az egyházmegye gyülekezeteit, s egyébként is energikus szervező, a gondok és témák, a résztvevők és az előadó pillanatok alatt egymásra találtak. Maroshévíz: szórványközpont. Természetes, hogy ez határozta meg az együttléteket. Kézenfekvő volt az eurázsiai földrész legeleketibb magyar református eklézsiájának: a Vlagyivosztok melletti nikolszk-usszurijszki református egyház szervezésének és működésének története. Két ifjú presbiter: Sző-

(Folytatás az 9. oldalról)

nyí Sándor és Szabó Mózes hite, hűsége és felelőssége hozta létre. A mezősegi Tekén (4 templom áll a faluban!) az elsősorványosodás megállításának és az anyaegyház erősítésének kérdései állottak előtérben. (A 10 kilométerre levő Mezőkerden 1983-ban volt utoljára konfirmáció?) Viszont Szászrégen közigazgatási területén négy református eklézsia is található. Itt a beköltözők fogadása és a fogadóképző gyülekezet lelki otthonná formálása volt a főkérdés. (A szászrégeni 50 tagú gyülekezetet férfiak minden vasárnapi istentiszte-

let után tart próbát. A 75 tagú cserkészcsapat pedig a legszabályosabb formaruhában képviseli a cserkészszemélyt!)

Körtvélyfáján nagy meglepetés érte a vendéget. A kocsiból kiszállva, a templomot meglátva tudatosult benne, hogy ő 20 évvel korábban már járt itt. De csak véletlenül. Leállt a kocsival, hogy ne zavarja a templomhoz érkező esküvői menetet. A vőfély pohárral köszöntötte a magyarországi rendszámú kocsit utasait. Bent a templomban jónéhány dia-kocka készült az esküvőről. Most is ugyanaz a lelképásztor, s ugyanaz az „Ámen”. Csak éppen két

évtized telt el azóta. Így hát ismerős, családi körben zenghetett az ének és szólhatott az ima. S egy kicsit érthetőbbé is vált az egyház folyamatossága, örök üzenete. S főleg az, hogy mit is jelent: „Isten Fia a világ kezdetétől, annak végezetéig” gyűjti magának egyházát, azt őrzi és oltalmazza. S ezen még a pokol hatalmai sem diadalmaskodhatnak. „Őseink hite – a jövő reménye!” – volt valamennyi presbiter konferencia tanulsága. A presbiter szolgálata, a jövő szolgálata.

P.V.

VÁRUNK A NEMZETKÖZI PRESBITERI KONFERENCIÁRA

Tahi 1995. augusztus 31–szeptember 3.

PROGRAM

Augusztus 31. csütörtök

- 14.30 Érkezés
- 16.30 Megnyitó: Nagy Ferenc József elnök
- 18.00 Vacsora
- 19.00 Ismerkedés
- 20.15 Evangélizáció: Németh Gyula lp.

* * *

Szeptember 1. péntek

- 8.15 Reggeli
- 9.15 Éneklés
- 9.40 Reggeli áhítat: Vándor Gyula
Ef 1,1-14
- 11.00 Előadás és fórum: Hitünk, életünk, üdvösségünk a H. K. 1. felelete alapján. Végli Tamás lp.
- 13.00 Ebéd
- 15.00 Előadás: Mi módon igazulsz meg Isten előtt?
H. K. 60. felelete alapján. Dr. Márkus Mihály püspök.
- 16.00 Előadás: Jézus visszajövetele és az Ítélet.
Dr. Szűcs Ferenc teol. prof.
- 17.00 Fórum
- 18.00 Vacsora
- 19.00 Ismerkedés
- 20.00 Evangélizáció: Németh Gyula lp.

* * *

Szeptember 2. szombat

- 8.15 Reggeli
- 9.15 Éneklés
- 9.40 Reggeli áhítat: Vándor Gyula
Ef 2,1-10
- 11.00 Előadás és fórum: A MRV SZ és a „Tévtanítások per-gőtizében” c. könyv ismertetése.
Dr. Bittósi János ny. püspök.
- 13.00 Ebéd
- 15.30 Előadás és fórum: A lelkészválasztás örömei és gondjai. Somogyi István főgondnok
- 18.00 Vacsora
- 19.00 Ismerkedés
- 20.15 Evangélizáció: Németh Gyula lp.

* * *

Szeptember 3. vasárnap

- 8.15 Reggeli
- 9.15 Éneklés
- 9.30 Előadás: Mit tesz Krisztus megfeszített testét enni és az Ó kiontott vérét inni?
H. K. 76. felelete alapján.
Dr. Mészáros István püspök.
- 10.30 Istentisztelet, Úrvacsora, Igét hirdet: Dr. Mészáros István püspök
- 12.00 Ebéd
Távozás.

Emlékezetes presbiterek

Szászrégent elhagyva a Maros völgyében haladunk felfelé. A Kelemen-havasok máskor festői „Istenszéke” ma sűrű fellegekbe burkolódik. A Görgényi-havasok viszont ragyogó fehérek. Itt a völgyben a rideg télutói havasodó áztat embert és tájat. Marosvécs várába igyekszünk. Most is hűségesen áll a rohanó folyó felett. Tiszteletadás végett vállalkuk a surat, s a portás elutasító ridegségét. Végül mégis ott állhatunk a hajdani várkert hajdani tölgyesében a magános sír előtt. A sírkő hajdani fejedelem ivadékát, s az írófejedelmek atyafiát takarja. Síri magányát görög-skót származású hitvesével osztja meg. Mi egyszerre tisztelgünk a fejedelem-ivadék, a jótollú író, az erdélyi művelődés áldozatos mecénása, a marosvécsi főkurátor, s alkalmankénti segédlelkész előtt.

Olyan élettörténetet, mint az övé, még Jókai sem tudott kitalálni. Kemény János személyében egyesül a koldus és a királyfi. Apja Amerikában hajórakodással keresi magának, feleségének és három gyermekének szűkös kenyerét. Az arisztokrata család nagyhatalmú tanácsa amerikai száműzetésre ítélte Kemény János apját. Ezzel kizárták a hihetetlenül nagy vagyon örökléséből. Ámde hirtelen meghal az édesapa. Az ott-honi rokonoknak pedig nem születik fiúutóda. Amerikából hozatják haza az elárvult családot. A kis 4 éves fiúcska hatalmas hitbizomány várományosa. Így lett 19 éves korára az amerikai Pittsburgben született „kakukkfőka” a ma-

KEMÉNY JÁNOS

(1903-1971)

rosvécsi vár ura, s a hozzátartozó soktízezer holdas erdőrengeteg gazdája.

Kolozsvárott, Budapesten, Bécsben készítették fel. Valóságos fejedelmi nevelést kapott úgy, hogy rokonai egy része látni sem akarta. Mivel művelt és „szépséges” édesanyja mindvégig vele volt, a legnemesebb fajtájú amerikai szabadságeszményt táplálta fiába, akiben már nem maradt hely az arisztokratikus gondolkodásnak. Egyformán otthonosan mozgott gróf Tisza István miniszterelnöki rezidenciáján tartott gyermekszünet, s az alsóhárai magyar és román gyermekek mezei játszódásain. Írók, színészek, tudósok kolozsvári polgárházaiiban ugyanolyan jól érezte magát, mint marosvécsi falusi gazdák portáján.

A holt-marosi egyházközösség presbitéri konferenciáján a szomszédos marosvécsi presbiterek is megjelentek. A budapesti vendég kérdezi a jelenlevőktől, emlékszik-e valaki Kemény Jánosra. A kérdés úgy hatott, mintha valaki a Maros partján azt kérdezte volna a mellette állótól, tudja-e, hogy hol folyik a Maros? Volt, aki a nagylelkű adakozóra emlékeztetett. A falu minden újszülöttje értékes ajándékot kapott. Más az ígértetőről szólt. Ismét más a nagylelkű földesúrta utalt, aki mindig mindenkinek biztosított kenyeret. A lényeg: a marosmenti reformátusok megbecsülve tartják számon. (S a fővárosiak? Nagyszerű könyvei szuperértékelt áron sem kelnek el. Még a könyvkereskedő sem tudta, hogy kicsoda Kemény János?...)

Hatalmas vagyonát Isten nemvált ajándékának tekintette. Szét is osztotta. 35 000 hold őserdő árát osztogatta szét. Kinek? Minek? Két évtizeden át ő tartotta fenn a kolozsvári Nemzeti Színházat. 1926-ban megszervezte és nagy ösztöndíjjal támogatta az elárvult, kiadók nélkül maradt erdélyi írók körét: ez volt az ún. „Erdélyi Helikon-kör”. Ennek kiadója lett az Erdélyi Szépművészeti Céh. (A nevet a presbitertárs: Kós Károly találta ki.) Nyí-

rő József, Molter Károly, Kuncz Aladár, a nagybeteg Reményik Sándor, Tamási Áron s még több tucatnyian értekeztek évenként a vécsi várban a magyar sorskérdésekről, köztük a kolozsvári református vezéregyéniségei. A marosvécsi templom szépsége is az ő gondoskodását tükrözi.

1945. június 4-én – 42 éves korában – ezt írja Molter Károlynak: „Szörnyű volna számomra, ha terveink nem sikerülnek, s nem volna más választásom, mint elmenni Magyarországra. Soha nem tudnám otthon érezni magamat ott, sem sehol máshol a világon. Igen begyökeresedtem Erdély földjébe.”

A nagylelkű adakozót a mindenható pártállam „művelődéspolitikája” keretében a mérségetőkhöz irányítják fizikai munkára, ahol Zsuzsa nevű leányával együtt talicskázik... 1971-ben hunyt el. A mérségetőt, majd kegyelemből színházi portást a hírneves vásárhelyi „Kultúrpalotában” ravatalozzák fel a kegyeletes lelkek. Száz autó kísérte a marosvécsi várba, végső nyughelyére. A falu határában tízezernyi marosmenti falusi nép várta. Véga-karata szerint az ő vállukon, s a helybéli – mai – lelkipásztor szolgálata mellett foglalta el végső helyét ősei földjén, s népe szívében.

Sírján apró betűkkel olvasható Jékely Zoltán üzenete:

„Míg volt miből
mindenkinek adott.
Élete áldás volt: agapé!
Vándor ne kérdezd:
vissza mit kapott?!
Tisztabban állhat így
az Úr elé,
hogy mindene, mi volt:
Mindenké!”

Írásművei is. Vegyük elő őket!

Látnunk kell

*Mikor a természet kitakartsága
kér eget,
Szeplőtelenért
kiált a lét...*

*Nem termelhetünk több szennyet
s szemetet,
ha nem akarjuk, hogy elleljen,
és elborítson...*

*Látnunk kell,
hogyi
és mi fenyeget,
mikor a lealjasodás
s az elvetemültség nyer teret.*

*Vizek oltára
kér imát
a szánkra,
hogy lássuk az égi jeleket –
igazak arcán: a fényt,
még ha könnyeken át is
a jövőt: fölragyogni...*

Tagadhatatlan

*Ha igazra
nem találok,
gyötörnek
az álmok.*

*Mély útvesztők
labirintja,
a lelkemet
kiszakítja.*

*Csak az Egyedül
Tiszta –
szerezheti
vissza,
mit az
útvesztők mély
labirintja
elrabolt...*

Vékely Tamás

Ady utolsó évei: menekülés az Úrhoz

Kétségek, kérdések, disszonanciák eleinte a háborús megrázkódtatások idején nem hiányoznak. „Milyen baj esett a magyarban, S az Isten néha milyen gyenge”... „Keresztek tornyon és mellen... S csak a Kereszt gazdája nincs sehol” (*Ember az embertelenségben. Új arató ének*). „Miért, hogy a föl-fölemelkedett Embert mindig visszarántja Valaki?... Mi jókedvet csinál az Úrnak, hogy... újra és újra leesik a sárba az Embernek arca?”...

Máig sem értékelt öröm azonban betekinteni a háborús próbáltatások poklában végbement, az erőért, hitért való könyörgéseibe, melyek során a reményes jövőlátást, a hálás és bizodalmas hitet, az Isten akaratan való megnyugvást mindig újból megtalálta, és olvasóit abban erősítette. „Az ősz dicsérete”; „Ragyogásos, nagy mezők a szívek... S a vigasztos, hatalmas Úr előtt... nekem semmi ma sem reménytelen”. Hasonló a „Több bizodalom vágya”; „Két kuruc beszélget”; „Láttam rejtett törvényed”; „Uram, segíts bennünket” stb. A „Mag hó alatt” sorsértelmezésszerű vallomás: „Szegény mag-magam Rendeltetés hitével Örzöm meg tavaszra”. Valóságos vágytusa, parabolikus könyörgés a változó viszonyok közt megújuló erőért, látásért. „A csillaglovasszekeréből”: „Uram, ki hajtod csillag-lovaidat, Hadd nézzek bizodalommal borzasztó dübörgésű szekeredre”; „Segítsd meg Isten, új lovaddal, A régi, hű útrakelöt... Förtelmeit egy rövid mának Nézze túl a szemem”. A „Hozsánna a síró bizóknak” hivatkozás a Nazeretire, „aki elindult, szánva milliókat”... „Áldozás piros kedvvel”: „Élni, élni s éltetni tudni”. A történelem Urának, a nagy történelmi próbákkal is megvan a célja („Harcos és harc; Vér és áldozat”).

A „Menekülés az Úrhoz” némely disszonáns hangja ellenére is fordulatszerű: „Imádkozunk, hogy higgye higgyük... Adjuk Neki hittel magunkat”. A „Te Előtéd volt” hitvallás arról, hogy nem szakadt el Istentől, de Tőle nyert hivatásától is: „Nem untam meg pásztorod lenni”. „A nagy Hitető” visszatérés Jézushoz: „Ma is nagyszerű példaságod Isten, torony és Tető... Nagy Hitető, sokan veled tartunk. Úgy vágyunk mondani szent együgyűséggel: Harmadnap föltamadunk”. A feltámadó Krisztus „odukat és kriptákat pattant, S bús árkokig leér a szava” (*A szép Húsvét*). Hitvallásszerű a „Volt egy Jé-

zus” c. költemény is: „Járj köztünk, drága Isten-ember... Egy kicsit véres a szíved, De én-szívem egészen Tied”. Lehet-e eléggé értékelni a borzalmak tipot országútján „vérző mezők és tetemek fölött” mondott szép vallástételét: „Öh, bőségek kincse, nagy Isten, Milyen drága lettél most nekem” („A gyóvaság istenesége”)? Az 1914-től verseiben szinte egymást érő vallási vonatkozások közt megindítóan sok az imádság. Ilyen az utolsó istenes verse is, a megnyugvásról, példás alázatáról tanúskodó „Beteg ember fohász...”: „Szeretem szent döntéseidet...”

Legnagyobb ismerői, Makkai Sándortól kezdve, tagadják azt, hogy magánéletének ziláltságai rombolnák vallási költészetének a hitre méltóságát. Széttépett Bibliájának a története Vezér Erzsébet szerint is előrehaladott betegségével, az Erdély és szülei sorsa fölötti aggodalommal függött össze. Számunkra döntő idősebb Szabó Aladárnak a bizonyágtétele, aki a költő halálos ágyától megnyugvással távozott el. Remélhetjük, hogy Isten elvégezte lelkében a megkezdett munkát, és „messziről messzire ment életével” az Atyai Háza is hazatalált...

A hosszas hanyatlással kapcsolatban gondolhatunk p.o. az „Illés szekerén” visszhang nélkül maradásra; a költőt ért mellőzésekre még a Népszava és a Nyugat köréből is, a technikai fejlődésbe vetett hit, nem különben a forradalmi törekvések az időbeli erősödésére... Az újbóli lassú erősödésnél házasságának kedvező hatására is. Bizonyos, hogy az erősödést Isten szabad kegyelmi munkája hozta létre a történelmi és egyéni megrázkódtatásokon keresztül is, amelyek őt az egyedüli oltalomhoz visszavezették. Simándy Pál szerint Ady 1908 után az életörömet hirdető ősi magyar vallás terjesztője kívánt lenni, és ilyenén reményeinek a lehervadása után „tért vissza” a keresztyénséghez. Bár elmélete részizagságot alkothat s időbeli fázisaiban nagyon emlékeztet arra, amit én elmondtam, mégis erőltetettnek látszik.

Ady belső életére nagyon jellemző az ellentét és a harc fogalma. Így a kétségek gyakoribb volta is. Adynak mégis sokkal személyesebb ügye az Istennel való kapcsolat, mint az írók, költők legtöbbszörének. A „vallásosnak” tekintett költők túlnyomó része legfeljebb egy-két költeményben ad kifejezést hitének, Berzsenyitől Varga Gyuláig. Az újabbak egyé-

hánya. Juhász Gyulától máig alkot örvedes kivétel, jórészt bizonyára Ady-nak a hatására. Ady vallási költészetében is *forradalmi költő*, akinek vallási igénye nem „háttérzés”, nem maradványa, hanem új jelentkezése a hitnek, melyet megvallania hivatásszerű cselekedet. Ady az ő „feloldhatatlan Magányosságában” (Vezér Erzsébet kifejezése) érzi Istenre való ráutaltságát, s harcol ennek a tapasztalatnak újra meg újra való visszanyeréséért. Ezért számára szinte örökké aktuális az Istenvalóság keresése. Nem győzhetjük eléggé méltányolni, hogy költészetében az imádságok milyen hosszú sora található. Fekete Károly az Istennel való elítélhetetlen egység érzéséből magyarázza a sokszor lázadó, kihívó hangot is. Tusakodásai Jákóbnak és a zsolotárirónak az Úrral való „perlekedéseire” emlékeztetnek, de Balassi Bálintra és itt-ott a reformáció énekanyagára is. Vezér Erzsébetnek a jöbi tusakodást, sőt a megfeszített Jézus szintén zsolotárt idéző felkiáltását is eszébe juttatják, amit a szétépett Bibliára is felírt: „*En Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?*” Rendeltetés-hite élő hivatástudat, ható- és hajtóerő. „Te voltál az elindító s kell, hogy Te légy utamnak vége”.

A sírok felett is virító, a halál fölött is Úr, aki „útjának vége” s akivel „egyek leszünk mi a halálban”: az örökélet Istene.

Adyra jellemző, hogy „Az Isten balján” c. versében a nagy istenélményről szóló versek közé beékelve csak az elrejtőzködő, legfeljebb a „belénkidegződött” Istenről szól.

A hivatkozott anyagból Borrián János és Fekete Károly munkáira utalok a Ref. Egyház 1969. évi anyagából, továbbá Dr. Kincses Endre és Simándy Pál írásaira az 1977. évfolyamból (Ady Endre igehirdetései; „A kidalolatlan magyar nyarak rejtelme”, Vezér Erzsébet „Ady Endre” c. könyvének kivétel).

Csák László

EKLÉZSIÁNK HUMORA.

Mindenképpen baj

Belép a püspök a segédlelkészek cölusába. Elbeszélget velük, majd megkérdi:

– Szoktatok az én beszédeimből is mondani?

– Igen! – volt az egyetemleges válasz!

– Az baj! – mondotta a püspök.

Az ifjak észbe kaptak, s egyikük kivágja magát:

– Nem mondom, hogy nem forgatjuk a főtiszteletű úr könyvét, de minden beszédét átalakítjuk.

– Az még nagyobb baj! – válaszolt a püspök.

Felvetettem, de elég ez?

...ki-ki közülünk a saját nyelvén, amelyben születünk” ApCsel 2,8

Akár felvettem (lapunkban), akár felvettem (a lapba) nyelvoktatásunk „kitagadottjának”, tizenötödik magánhangzónknak a kérdését, az biztos, hogy a két szó egészen mást jelent, ha legalább kiejtésünkben nem csinálunk belőlük homonimákat (azaz: azonos alakú, de különböző jelentésű szavakat), amint ezt – sajnos – egyféle rövid *e* betűt használó hivatalos helyesírásunk teszi.

Arra hívtam és hívom fel presbitereinket, rajtuk keresztül a lelkészeket, tanítókat és tanárokat, hogy a változatosabb hangzó és a kértelmező homonimákat sok esetben kiküszöbölő többségi nyelvváltozatot segítsük (legalább kiejtésünkben) mindenütt érvényesülni, ha már (egyelőre) helyesírásunkat nem lehet megbotlygatni. Egyelőre csak a helyes kiejtés begyakorlásának a lehetőségét keressük tehát. Hogy elég-e ez? A lap papírból lévén, bizonyára elég, ha valaki begyűjtásra használja majd a téli hidegben. De nem elég csak egyszer szólnom róla, már csak azért sem, mert három sajtóhiba került bele az Úri Imádság hibátlanul leadott szövegébe.

E hibák kiigazítása kötelességem is, és alkalmat is ad arra, hogy a legfontosabbakat pótlólag elmondjam azokról a szabályokról, amelyek a kétféle rövid *e* hang használatában irányadók. Remélem, senki sem fogja azt kérdezni, hogy ugyan mire jó feleslegesen még egy gondot a nyakunkba, illetve a nyelvünkre venni. Meg vagyok róla győződve: olvasóim is azon lesznek, hogy édes anyanyelvünket a lehető legszebb, legváltozatosabb formájában használjuk, és adjuk tovább református iskoláinkban utódainknak is. *Úgy ahogy ezt – mint mátkor említettem – Vörösmarty és Czuczor is tette az 1848-ban megjelent nyelvtankönyvben.*

Minden nyelv jelek rendszere. A magyar nyelv hangjai is sajátos rendszert alkotnak. Mégpedig – mint akadémiai leíró nyelvtanunkból már idéztem – egész toldalékolásunkban (vagyis a jelekben, ragozásban és képzésben) *antekinthetőbb és szabatosabban magyarázható* hangjaink rendszere, ha a kétféle rövid *e* hangot megkülönböztetjük.

Köztudott, hogy vannak rövid és hosszú; mély és magas magánhangzók; és hogy a mély hangú szavakhoz mély hangú toldalékok járulnak, a magas hangúakhoz magasak; de a mély hangú toldalékkal csak a rendszerben neki megfelelő magas hangú alkothat párt. Minthogy most a két rövid *e* hang rendszerbeli helyét keressük, a hosszúakat elhagyva csak

a rövid magánhangzókat vizsgáljuk. Az is jellemző még rájuk, hogy alsó, középső vagy felső nyelvvállással, és hogy ajakkerekítéssel vagy ajakréssel (nyelvsz. műszóval: labiálisan vagy illabiálisan) képzettek-e. E tulajdonságok alapján egy négyzetbe sorakoztathatók rövid hangjaink, úgy hogy balról álljanak a mély, utána a magas hangok; ezeken belül előbb az illabiális, azután a labiális hangok; egymás fölött pedig a három nyelvvállás szerint:

u i ü

o e ö

a é –

Ebből az ábrából – remélem – világos, hogy a 3 mély, rövid magánhangzónk labiális: *a, o, u*. Ha a mély hangú szó toldalékában *o* hang van, annak a magas hangú párja az ugyancsak alsó nyelvvállású (de illabiális) *ü*, nyílt *e*. Például: ház-ban, kéz-ben; út-ra, víz-re; lát-tam, néz-tem. Ha a mély hangú toldalékban *o* hang van, magas hangú párja természetesen a szintén középső nyelvvállású, illabiális *ü*, zárt *e*. (Ha egy-egy hosszabb képzőben a két mély hang egymás után szerepel, ugyanúgy váltakozik a két rövid *e* is: hat-alom, szét-elem; lak-odalom, fej-edelem.) A középső hangsorban még egy változat van: ha a szó tövében labiális magas hang van (*ö* vagy *ü*), akkor a toldaléknak is ilyen a magánhangzója. Itt vannak tehát a három alakú toldalékok: ház-hoz, kéz-hez, föld-höz; lát-om, néz-em, üt-öm. A szóban forgó kétféle rövid *e* helyét és szerepét világosan kijelöltük tehát toldalékolásunkban. Mondjunk még a felső nyelvvállású hangokról annyit, hogy az *ü*-nak *ü* a párja: ház-unk, kert-ünk; lát-tuk, néz-tük. Az *i* néhány toldalékban szerepelve „semleges” hang: ház-ig, kert-ig, föld-ig; ház-i, kert-i.

Ezeket tudva megállapíthatjuk, hogy a *minket* szót, amely az Úri Imában kétszer fordult elő, nem lehet hol zárt *e*-vel, hol nyílt *e*-vel szedni (mint a nyomda tette), mert abban mindig alsó nyelvvállású *-at, -er* tárgyrag van (pl. ház-at, kép-er). Létezik ugyan *-ot, -et, -öt* tárgyrag-sor is (pl. hang-ot, kert-et, gömb-öt), vagyis a dolog mégsem olyan egyszerű, mint első pillanatra látszik, de most elégedjünk meg azzal, hogy a *minket* szótak ragja az alsó nyelvvállású sorba tartozik. Ugyaníde való a *kenyerünk* szó utolsó szótagja is (*-er* tárgyrag).

Az első szótag viszont csak zárt *e* lehet, különben nem ejtenék *ö*-vel a dél-magyarországi nyelvjárásban, amelyben a zárt *e* általában *ö*, de a nyílt *e* sohasem hangzik *ö*-nek. Megjegyzem, hogy a szótövek többségére nincs szabály, hogy mi-

(Folytatás a 14. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

ért e vagy é van bennük. Egyszerűen úgy van, ahogy van. Eligazíthat bennünket az ő-ző nyelvjárás, ha valaki ismeri. Vannak azért használható szabályok a szótövekre is: a ragozás közben megrövidülő é például mindig nyílt e-re rövidül, ahogy az á is a-ra: *bogár-bogarak* – *kenyér-kenyerék*. A szabályos mély-magas megfeleléssel tehát: *bogar-unk-at, kenyér-ünk-et*. Ez tehát a helyes kiejtés, nem a múltkor szedett „kenyerünket”.

Mint a fenti címben láthattuk, a változatosságon és toldalékolási rendszerünk szabotosságán kívül még *értelmi* jelentősége is van a rövid e és e hang megkülönböztetésének. Mindkét hang alkotó tagja (szaknyelven: fonémája) ugyanis anyanyelvünknek, akár csak az angolnak, finnnek vagy olaszoknak. (A szláv nyelvekben és a németben nincs jelentésmegkülönböztető szerepük, azaz ott nem fonémák.) A magyarban tehát meg kell becsülnünk őket fonéma voltuk miatt is!

Hogy a szebb, helyesebb kiejtés begyakorlásához most is segítséget adjunk, had idézzem végül – az e és e hangokat jelölve – leggyakrabban énekelte zsoltárunk első és utolsó versét. Láthatjuk, hogy leggyakoribb (alsó nyelvválású, rövid) hangjaink egymással és többi magánhangzónkkal váltakozva nagyon arányosan oszlanak meg, és változatosan, szépen hangzóvá teszik 90. zsoltárunk szövegét. (Mint bármely tetszés szerint választott szövegben, természetesen itt is kisebb számban található a hosszú hangok, mint a röviddek; a felső, mint a középső vagy alsó nyelvválásúak. Az *ú* és *ü* pl. itt sem fordul elő, akár csak a „Miatyánk”-ban.) Íme:

Tebenned bízunk eleitől fogva, /
Uram, téged tartottunk hajlékunknak! /
Mikor még semmi hegyek nem voltak,
/ Hogy még sem ég, sem föld nem volt
formálva, / Te voltál és te vagy erős Isten,
/ És te megmaradsz minden időben.

Szolgádon láttassad dolgaidat, / Dícsőségedet ezeknek fiaim! / Add érténünk felséges hatalmadat, / Mi kegyes Urunk, ó, irgalmas Isten! / Minden dolgunkat bírjad, forgassad, / Kezeink munkáit igazgassad!

Ha csak egyféle e hangot ismerünk el köznyelvünkben, akkor a két versszak 30 a betűjével szemben első helyre ugrik a 35 e betű (mintha igaza lenne annak a neves írónknak, aki a magyar nyelv „e-körtségéről” beszélt egyik írásában). De ha a két rövid hangnak megfelelően az e + e = 35-höz az a + o = 44-et hasonlítjuk, akkor nyilvánvaló, hogy a rövid mély hangok vannak többségben az ábránk szerint nekik megfelelő rövid magas hangokkal szemben. Ne szegényítsük tehát, ne tegyük „mekegővé” édes anyanyelvünket!

Dr. Bodólay Géza

BEREKFÜRDŐI TALÁLKOZÓ

TEBENNED BÍZUNK

MAGYAR REFORMÁTUSOK VILÁGSZÖVETSÉGE NEKI BÍRLAPJA

„A Magyar Reformátusok Világszövetségének múlt évi. Illyefalván tartott elnökségi és választmányi gyűlése úgy határozott, hogy a Kárpát-medence kilenc egyházkerületének három-három képviselőjéből álló előkészítő bizottság ez év tavaszán tekintse át az 1996. évi III. Magyar Református Világtalálkozó előkészítésének helyzetét és javaslatait terjessze az ez évi elnökségi és választmányi gyűlés elé. Az MRVSV elnökének meghívására a 27 tagú bizottságból 25-en jöttek el a március 24–25. között, a berekfürdői Megbékélés Házában – immár másodízben – tartott találkozóra. A meghívásnak engedve vendégeink is voltak, képviselve a Művelődési és Közoktatási Minisztériumot, a Határon Túli Magyarok Hivatalát, a Magyarok Világszövetségét és a Zsinati Irodát. Az első, 1994. évi berekfürdői találkozónkat az 1991. évi világtalálkozó tanulságainak áttekintése és az útkeresés, a jelenlegi a gazdag programok bemutatása, a lelkesedés, a bátorítás és az együttműködési vágy jellemezte.”

(„Tebenned bízunk”, 1995. április)

EKLÉZSIÁNK HUMORA

Biblius öreg pap

Néhai Szász Domokos erdélyi püspök egyszer váratlanul toppant be egy eldugott székely falucska matuzsálemkorú lelkészéhez, aki – soha nem mozdulván ki otthonából – csak fényképről ismerte a püspököt. Megkésve jött a négylovas hintó, nem az előre jelzett időben. A nagy melegben a harangozó is elbőbiskolt, elmulasztotta az ünnepélyes harangozást. Egyszer csak ott áll Szász Domokos az udvar felőli verandán beszélgető öreg lelkész előtt! Meglepődve állt fel helyéről az öreg prédikátor, s ekként meredt az először látott hatalmas alakra:

– Te vagy-e az eljövendő – vagy mást várjunk?

1. ZSOLTÁR

A hívő útja és a hitetlen útja

*Boldog, aki sosem hallgat
bűnös ember tanácsára,
nem áll gúnyolódók között,
nem lép rá a bűn útjára.*

*Visszont ki örömet leli
törvényeiben az Úrnak,
akik az Úr szavaira
éjjel és nappal gondolkodnak,*

*olyanok, mint gyümölcsérleltő
fa ott, ahol patak csordul,
a levele nem hervad el
bármit tesz, az jóra fordul.*

*Akik nem hisznek az Úrban
ők biztosan nem ilyenek,
hanem mint szélfújta pelyva,
olyanok a hitetlenek.*

*Az Úr előtt ítéletkor
hitetlen semmit sem várhat,
hívek közösségében a bűnös,
istentelen meg nem állhat.*

*Mivel az Úr jól ismeri,
s ad az igazoknak utat,
de a bűnös átirányra
tűnő. A semmibe mutat.*

Luther alapján fordította és átköltötte:
Schneider Izabella

A BUDAPEST-ÉSZAKI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

presbiteri konferenciájára
1995. augusztus 28–30.
között kerül sor Mátraházán.

A konferencia témája:

*„Milyennek képzelem
a jó lelképásztort
és milyennek Istent?”*

Az érdeklődő presbitereket
szeretettel hívja és várja
az Egyházmegyei Tanács
és a Presbiteri Szövetség
egyházmegyei választmányja.

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL

1995. JANUÁR

7. Bibliaiskola a Szabadság téren. *Ablonczy Zsolt* zsinati oszt. vez. a misszióról tartott előadást.

21. A Presbiteri Szövetség közgyűlése. Tájékoztató jelent meg a Reformátusok Lapja január 8. és 22-i számában.

23. A Budapest Déli Egyházmegye lelkesítésteleki tiszteletbeli tájékoztatást adott a főtitkár Szövetségünk életéről. *Szilágyi Sándor* egyházmegyei gondnok bemutatta a lelképásztornak Szövetségünk egyházmegyei szervezetének megválasztott vezetőit.

28. Bibliaiskola a Szabadság téren. *Dr. Balla Péter* tartott előadást a két Szövetségről (Ó- és Új).

FEBRUÁR

18. Bibliaiskola a Szabadság téren. Előadást tartott *dr. Erdélyi Julit* a szinkretizmusról.

MÁRCIUS

4. A Tatai Egyházmegye presbiteri konferenciája volt Gyermelyen. *Dr. Márkus Mihály* püspök hirdette az Igét. Szolgáltak: *Szűcs Bálint*, a főtitkár, *Kovács Nándor*, *Bokros Zsigmond*, *Borsos Sándor*, *Gecse Béla*, ifj. *Tislér Géza* és *Bátty Miklós* esperes.

14. A missziói szövetségek és egyesületek találkozója volt a Zsinaton.

20. Főtitkári értekezlet volt.

24–25. A III. Református Világtalálkozó előkészítő ülése volt Berekszentmiklóson. Szövetségünket a főtitkár képviselte.

31. Média tanácskozás volt a Zsinaton. Szövetségünket *Nagy Ferenc József* képviselte.

ÁPRILIS

1. Bibliaiskola a Szabadság téren. Előadást tartott *Ablonczy Kálmán* lp. a Kispest – Rózsa téri templom építéséről. A Borsodi Egyházmegye presbiteri konferenciája volt Tiszakeszinken.

Az áhítatot *Horváth Barna* esperes tartotta. Szolgáltak: *Dr. Bodnár Ákos* főgondnok, *Pintér Elemér*, a gyermekek, *Szilágyi Zoltán* lp. és a főtitkár.

2. Bodajkon volt a Mezőföldi Egyházmegye kiskörének a presbiteri konferenciája. Az áhítatot *P. Tóthné Szakács Zita* tartotta. Szolgáltak: *P. Tóth István* esperes és a főtitkár.

5. Zsinati ülés volt. Szövetségünket meghívottként a főtitkár képviselte.

8. A szlovákiai Pozsonyi Egyházmegye presbiteri konferenciája volt Jókán. *Dr. Mikó Jenő* püspök hirdette az Igét. Szolgáltak: *Görözdői Miklós* esperes, *Martin Uwe Schmidt*. Az evangélikáció mai lehetőségei; *Balla Tibor*: A lelképásztor, a presbitérium és a gyülekezet munkamegosztása; *Sárhózy Dénes*: Az aktuális szervezeti megújulás kérdései címen. A főtitkár Szövetségünk munkájáról adott tájékoztatást. A jelenlevők úgy döntöttek, hogy létrehozzák az egyházmegyei helyi Presbiteri Szövetségét. Javasoltuk, hogy valamennyi egyházmegyében alakítsák meg a helyi szövetségeket.

Dunamelléki Egyházközség presbiteri konferenciája volt a Kálvin téren. A konferenciát *Nagy Ferenc József* elnök nyitotta meg. A házigazda *Dr. Ritoók Zsigmond* volt. Szolgáltak: *Dr. Törös László* jogtanácsos, *Szabó Dániel* főgondnok, *Dr. Kálmán Attila* főgondnok, Igét hirdetett: *Molnár Miklós* lelképásztor.

20–21. Magyar Református Egyházak Tanácskozási Zsinata alakuló és első ülése volt Debrecenben, ill. Budapesten.

26. Főtitkári értekezlet volt.

29–30. Ifjúsági konferencia volt a Szabadság téren. Szolgáltak: *Dr. Hegedűs Loránt* püspök, *dr. Füzési Zoltán*, *Czanik Péter*, ifj. *Ablonczy Zsolt*, *dr. Horváth Erzsébet*, *Bacskaai Bálint*, *dr. Tenke Sándor* prodekan, *dr. Szilágyi Ferenc* dekan, *Szénási Sándorné* és ifj. *Dobos Ágoston*.

MÁJUS

2–5. Evangélikációs szolgálatot végzett a Főtitkár Ráckeven.

6. A Nagykunsági Egyházmegye presbiteri konferenciája volt Tiszaföldváron. Szolgáltak: *Dr. Cseh Lajos*, *Vándor Gyula*, *Nagy Sándor* lelképásztor, *Nagy Kálmán* esperes és a főtitkár. A résztvevőket a gyülekezet ebédrel látta vendégül.

9. A Királyhágómelléki Egyházkerületnél Nagyváradon tett látogatást a főtitkár.

10. Kolozsváron az Erdélyi Egyházkerület székházában találkozott a főtitkár az egyházkerületi és egyházmegyei főgondnokokkal, akik a Szövetséggel kapcsolatos előttük álló feladatokat vitatták meg.

13. Bibliaiskola volt a Szabadság téren. Előadást tartott *Borsos István* alezredes a tábortól lelkészi szolgálatról.

18. Megalakult a Presbiterképzés Szakbizottsága. Elnöke: *Papp Vilmos* lp. Tagjai: *dr. Cseh Lajos*, *dr. Bolyki János* professzor, *dr. Füzési Zoltán*, *Nagy István* főigazgató, *dr. Fruttus István* Levente főiskolai tanár, *Gönczö Sándor*.

24. Ülésezett a PRESBITER szerkesztőbizottsága.

MEGJELENT

PRESBITERI KISKÖNYVTÁR

PAPP VILMOS

KRISZTUS JÓ VITÉZE

Tartalom

Ajánlás	3	II. Presbiter a történelemben	89
SISKA ISTVÁN presbiter levele 1743 „Krisztus jó vitéze”	4	Emlékezetes presbiterek	95
A hadszíntér	6		
	7	III. Hogyan születik a presbiter?	141
I. Presbiter a Bibliában		1. Hogyan képezzük presbitereket?	142
1. Az első presbiterválasztás	13	2. Hogyan válasszunk presbitereket?	152
1.1 A presbiter tulajdonságai	16	3. Hogyan állítsunk szolgálatba?	156
1.2 A presbiter feladatai	25	4. Hogyan működik a presbitérium?	159
1.3 A presbiterek közössége	28	IV. A presbiter az egyházban, a világban, a gyülekezetben	163
1.4 Kiszármazások	31	1. Mit értünk az egyház, világ, gyülekezet fogalmán?	165
a) A szöveg	31	2. Őseink hite – a jövő reménye	174
b) A cselekvés	32	3. Új feladatok	180
c) A sérülékenység	33	4. A presbiter és társadalom	184
d) A lemaradó	35	5. A munkás presbiter	188
2. A céltüvesztett presbitérium	42	6. A presbitérium munkamegosztása	191
3. Próféta üzenet a fogoly presbitereknek	51	7. S végezetül: Ki a presbiter főnöke?	195
4. Nehémség az újjáépítő	59		
5. Jézus kortárs presbiterei	69	<i>Ára: 250,- Ft</i>	
6. Az Újszövetség presbiterei	74	Megrendelhető: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodájában, 1092 Budapest, Ráday u. 28. • Telefon: 218-0266	
7. Az efézusi presbiterek	79		
8. Péter apostol üzenete	84		

Kálvin a lélekről

1534-ben írta meg Kálvin első teológiai értekezését. Címe: *Psychopannychia*. Szó szerinti fordításban: a lelkek ébrenléte. A tanulmány alcíme bővebb magyarázattal szolgál: „Értekezés, amely bebizonyítja, hogy a lélek, miután elhagyja a testet, ébren marad, ellentétben néhány tudatlan tévelygésével szemben, akik úgy vélik, hogy alszik az utolsó ítéletig.” Az 1534-ben készült értekezés csak 1542-ben jelent meg latin nyelven, franciául pedig 1558-ban.

Íme egy részlet az előszóból a Kálvinra oly jellemző stílusban:

„Bár néhány jámbor férfiú már régebben arra ösztönzött és ismételt arra kért, hogy tegyek közzé valamit azok túlkapásainak megfékezése végett, kik manapság tudatlanul s egyúttal zajongva vitatkoznak a lelkek alvásáról vagy megsemmisüléséről: mégis, eddigelé semmiféle kérésnek és sürgetésnek sem engedtem. Annyira irtóztam az én lelkem mindennemű civakodástól! S valóban akkor volt is okom a vonakodásra: részint azért, mert reméltem, hogy ez a képtelen dogma követőkre nem találván hamarosan el fog enyészni, vagy bizonyára csak igen kevés haszontalankodó között fog rejtőzködni; részint pedig azért, mert éppen nem volt szándékomban harcba bocsátkozni azokkal, kik az ellenkező véleményen voltak s akiknek sem táborát, sem fegyvereit, sem menedékeit nem ismertem. Még ugyanis semmi sem jutott el hozzám a mormogáson és a tompa zajon kívül, úgy, hogy összeütközni azokkal, kik még nem léptek ki a porondra, éppen olyan lett volna, mint vak szemekkel verdesni a levegőt. Az eredmény azonban egészen másként ütött ki, mint ahogy én reméltem. Azok a fecsegők ugyanis oly nagy serénységgel dolgoztak, hogy már néhány ezer embert magukkal vontak ugyanarra az örülségre. És – amint látom – már maga a baj is elhatárolódott. Kezdetben ugyanis egyesek azt fecsegték, hogy a meghaltak lelkei ulusznak; azt azonban nem határozták meg, hogy szerintük mit kell ez alatt az alvás alatt érteni. Később feltűntek azok a lélekgyilkosok, kik a lelkeket teljesen megölik, de seb nélkül”.

Mit állít az a tan, amely ellen Kálvin harcol? Azt, hogy a halál után a lélek vagy alszik az ítélet napjáig, vagy mert az életnek olyan párja, amely a test nélkül nem létezhet, meghal a testtel együtt, és csak akkor támad fel, amikor maga az egész ember. Kálvin fejtegetéseinek elején mindkét nézetet elutasítja, alapos bibliai felkészültséggel. Jézus arra tanítja övét: „Ne féljete azoktól, akik megölik a testet, hiszen a lélek nem tudja megölni” (Mt 10,28). A lélek tehát megmarad a halál után. A gazdag és Lázár története fényesen igazolja, hogy a lélek tovább él, vagy Ábrahám kebelében, ami a nyugalom, vagy a gyötrelében...

A „Presbiter” című lap a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik évente hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Boólay Géza, dr. Ritóók Zsigmond, Hegyi-Füstös Iván, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Kövespataki László. Felelős szerkesztő: Békefi Lajos. Felelős kiadó: Nagy Ferenc József. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-0266.

A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. A egyéni előfizetési díj belsőre évi 210,- Ft, külföldre (a felünk határos országokkal) 390,- Ft, Európa és a tengeren túl más-országai 10\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumi nyelven! Készült a Typopress Kft. nyomdájában. Felelős vezető: Kovács Gábor. Egy példány ára: 35,- Ft.